

FINANCIRANJE GRADOVA U REPUBLICI HRVATSKOJ NA PRIMJERU GRADA VRGORCA

Buklijaš, Anđela

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split / Sveučilište u Splitu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:228:400749>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-05**

Repository / Repozitorij:

[Repository of University Department of Professional Studies](#)

SVEUČILIŠTE U SPLITU

SVEUČILIŠNI ODJEL ZA STRUČNE STUDIJE

Specijalistički diplomski stručni studij Računovodstvo i financije

ANĐELA BUKLIJAŠ

ZAVRŠNI RAD

**FINANCIRANJE GRADOVA U REPUBLICI
HRVATSKOJ NA PRIMJERU GRADA VRGORCA**

Split, srpanj 2020.

SVEUČILIŠTE U SPLITU

SVEUČILIŠNI ODJEL ZA STRUČNE STUDIJE

Specijalistički diplomski stručni studij Računovodstvo i financije

ANĐELA BUKLIJAŠ

ZAVRŠNI RAD

**FINANCIRANJE GRADOVA U REPUBLICI
HRVATSKOJ NA PRIMJERU GRADA VRGORCA**

Split, srpanj 2020.

SVEUČILIŠTE U SPLITU

SVEUČILIŠNI ODJEL ZA STRUČNE STUDIJE

Specijalistički diplomski stručni studij Računovodstvo i financije

Predmet: Financiranje jedinica lokalne uprave i samouprave

ZAVRŠNI RAD

Kandidat: Anđela Buklijaš

Naslov rada: Financiranje gradova u Republici Hrvatskoj na primjeru grada Vrgorca

Mentor: mr.sc. Luka Mladineo

Split, srpanj. 2020

SADRŽAJ:

SAŽETAK	1
SUMMARY	2
1. UVOD	3
2. FINANCIRANJE JEDINICA LOKALNE I REGIONALNE SAMOUPRAVE.....	4
2.1. Regulatorni okvir djelovanja jedinica lokalne i regionalne samouprave	4
2.2. Financiranje jedinica lokalne i regionalne samouprave	7
3. ANALIZA PRORAČUNA GRADA VRGORCA.....	12
3.1. Grad Vrgorac	12
3.2. Proračun grada Vrgorca.....	14
3.2.1. Proračun	14
3.2.2. Porezni prihodi	22
3.2.3. Neporezni prihodi	26
3.2.4. Kapitalni prihodi.....	32
3.2.5. Dotacije	35
4. KOMPARATIVNA ANALIZA PRORAČUNA GRADOVA VRGORCA I SPLITA	40
4.1. Komparativna analiza strukture prihoda gradova Vrgorac i Split	40
4.2. Komparacija proračuna grada Vrgorca i Splita	43
5. ZAKLJUČAK	45
LITERATURA.....	46
Popis slika, tablica i grafikona.....	48

SAŽETAK

Financiranje gradova u Republici Hrvatskoj na primjeru grada Vrgorca

Proračun je plan primitaka i izdataka regionalnih i lokalnih samouprava. Visinu proračuna određuju mnogi faktori kao što su: broj stanovnika, struktura gospodarstva lokalne zajednice, način upravljanja prikupljenim sredstvima te sustav obračuna i naplata poreza. Lokalni se proračuni temelje na praćenju i planiranju iznosa unutar pojedine stavke prihoda i izdataka, a sve u skladu s propisanim računskim planom državnog proračuna što ga primjenjuju i lokalne jedinice. Lokalne jedinice osiguravaju sredstva u svojem proračunu za obavljanje poslova iz svoga samoupravnog djelokruga.

Proračunska sredstva stječu iz vlastitih izvora (prihodi od vlastite imovine, vlastitih poreza, novčane kazne, upravne pristojbe, komunalne naknade i druge naknade i doprinosi), zajedničkih prihoda koji se dijele sa državom (porez na dohodak, porez na dobit i porez na promet nekretnina), pomoći (iz državnog i županijskog proračuna) te primici od zaduživanja (bankarski krediti i vrijednosni papiri- municipalne obveznice). Prihodi jedinice lokalne samouprave i jedinice područne samouprave moraju biti razmjerni s poslovima koje obavljaju njihova tijela u skladu sa zakonom.

Ključne riječi: proračun, financiranje, prihodi lokalnih jedinica, lokalna i regionalna samouprava

SUMMARY

Funding of Croatia presented on an example of city Vrgorac

The budget is a plan for the receipts and expenditures of local and regional self-government. The value of the budget is determined by many factors from the number of inhabitants through the structure of the local community's economy to the means of managing the funds collected and the system of calculation and collection of taxes. Local budgets are based on planning and tracking amount inside of each revenue and expenditure item according to legitimate national classification of accounts which is also used by local government. Local government provides fundings in it's budget for jobs in self-government area of responsibility.

Budget fundings are gathered from own source (own assets income, own taxes, fines, administrative fees, utility fees and other fees and contributions), mutual incomes shared with the state (tax added value, profit, real-estate sales), assistance (from the state and county budgets) and receipts from borrowing (bank loans and securites-municipal bonds). The revenues of a local self-government unit and a regional self-government unit must be proportional to the activities preformed by their bodies in the accordance with the law.

Key words: budget, financing, revenues of a local self-government, local and regional self-government

1.UVOD

Regionalne i lokalne samouprave su zadužene za gospodarski razvoj tih područja te upravljanje javnim dobrima zajednica. S obzirom na stupanj decentralizacije funkcija i financijskih sredstava, postavlja se pitanje koliko uspješno jedinice lokalne samouprave mogu obavljati svoje funkcije. Jedinice lokalne samouprave u Republici Hrvatskoj najčešće prihode stječu iz vlastitih izvora, zajedničkih poreza i od dotacija iz državnoga i županijskoga proračuna. Prihodi jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave moraju biti razmjerni s poslovima koje obavljaju njihova tijela u skladu sa zakonom.

Financiranje regionalnih i lokalnih samouprava je problematika kojom se bavi ovaj rad te će se kroz definiranje proračuna regionalnih i lokalnih samouprava prezentirati način financiranja, prikazati će se podjela modela financiranja lokalnih jedinica na način da će se na praktičnom primjeru prikazati i usporediti prihodi kroz razdoblje od dvije godine, također će se prikazati i upravljanje proračunom i analizirati će se prihodovna i rashodovna strana proračuna.

Cilj rada je prikazati ulogu proračuna kod planiranja primitaka i izdataka na razini regionalnih i lokalnih samouprava, budući da je ključ za ostvarenje ciljeva i razvoja lokalne ekonomije definiranje primitaka i izdataka. Kod izrade praktičnog dijela rada koristit će se sekundarni podaci o proračunskim izdacima i primicima te načinu financiranja u ostvarenju postavljenih ciljeva. Primjenom različitih metoda od vertikalne i horizontalne analize do korelacije analizirati će se podaci. Analiza će prikazati koji izvori proračuna su najznačajniji, kako se sredstva koriste tijekom vremena te koji su prihodi u jedinicama lokalne samouprave najznačajniji. Dok će se kroz komparativnu analizu determinirati glavni faktori koji određuju proračun.

2. FINANCIRANJE JEDINICA LOKALNE I REGIONALNE SAMOUPRAVE

2.1. Regulatorni okvir djelovanja jedinica lokalne i regionalne samouprave

“Građanima Republike Hrvatske Ustavom je zajamčeno pravo na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu. Pravo na samoupravu ostvaruje se preko lokalnih, odnosno područnih (regionalnih) predstavničkih tijela koja su sastavljena od članova izabranih na slobodnim i tajnim izborima na temelju neposrednog, jednakog i općega biračkog prava.”¹

“Zakonom o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave uređuju se izvori sredstava i financiranje poslova iz samoupravnog djelokruga jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, raspodjela prihoda od poreza na dohodak, fiskalno izravnanje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te financiranje decentraliziranih funkcija.”² “Sredstva potrebna za obavljanje poslova iz svoga samoupravnog djelokruga jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave osiguravaju u svom proračunu.”³

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj najčešće stječu prihode iz: vlastitih izvora, zajedničkih poreza i od dotacija iz državnoga i županijskoga proračuna. Lokalne jedinice vlasti u Republici Hrvatskoj se mogu zaduživati, stoga zaduživanje možemo svrstati kao izvor stjecanja sredstava jedinica lokalnih vlasti. “Republika Hrvatska je podijeljena na gradove i općine (jedinice lokalne samouprave) i županije (jedinice lokalne samouprave i uprave).”⁴ Lokalne jedinice čine treću razinu proračuna pomoću koje država prikuplja i troši novac. “Općina je jedinica lokalne samouprave koja se osniva, u pravilu, za područje više naseljenih mjesta koja predstavljaju prirodnu, gospodarsku i društvenu cjelinu, te koja su povezana zajedničkim interesima stanovništva.”⁵

---

¹ Ustav Republike Hrvatske, NN 85/2010, čl. 133., dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2010_07_85_2422.html [17.03.2020.]

² Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, 2017. NN 127/2017, čl. 1., dostupno na https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2017_12_127_2874.html [17.03.2020.]

³ Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, 2017. NN 127/2017, čl. 2., dostupno na https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2017_12_127_2874.html [17.03.2020.]

⁴ Ministarstvo uprave Republike Hrvatske, dostupno na: <https://uprava.gov.hr/o-ministarstvu/ustrojstvo/5-uprava-za-politicki-sustav-i-organizaciju-uprave-1075/lokalna-i-podrucna-regionalna-samouprava/842> [17.03.2020.]

⁵ Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, čl. 3 i čl. 6, dostupno na: [https://www.zakon.hr/z/132/Zakon-o-lokalnoj-i-podru%C4%8Dnoj-\(regionalnoj\)-samoupravi](https://www.zakon.hr/z/132/Zakon-o-lokalnoj-i-podru%C4%8Dnoj-(regionalnoj)-samoupravi) [17.03.2020.]

“Grad je jedinica lokalne samouprave u kojoj je sjedište županije te svako mjesto koje ima više od 10.000 stanovnika, a predstavlja urbanu, povijesnu, prirodnu, gospodarsku i društvenu cjelinu. U sastav grada kao jedinice lokalne samouprave mogu biti uključena i prigradska naselja koja s gradskim naseljem čine gospodarsku i društvenu cjelinu te je s njim povezana županija.”⁶

Prema Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi svako mjesto do 1000 stanovnika može imati status općine ukoliko je to “područje sa više naseljenih mjesta koja predstavljaju prirodnu, gospodarsku i društvenu cjelinu, te koja su povezana zajedničkim interesima stanovništva“, dok mjesto koje ima više od 10.000 stanovnika ima pravo na status grada. Sve je to doprinijelo nastanku negativnih posljedica. Neke od posljedica su smanjena ekonomija razmjera, administrativni kapacitet koji slabi te porast broja zaposlenih u javnom sektoru.

Općine i gradovi obavljaju poslove lokalnog značaja kojima se indirektno ostvaruju potrebe građana, a koji nisu Ustavom ili zakonom dodijeljeni državnim tijelima. U te poslove spadaju⁷:

- uređenje naselja i stanovanje,
- prostorno i urbanističko planiranje,
- komunalno gospodarstvo,
- briga o djeci,
- socijalna skrb,
- primarna zdravstvenu zaštitu,
- odgoj i osnovno obrazovanje
- kultura, tjelesna kultura i šport,
- zaštita potrošača,
- zaštita i unapređenje prirodnog okoliša,
- protupožarna i civilna zaštita,
- promet na svom području te
- ostale poslove sukladno posebnim zakonima.

---

⁶ Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, NN 33/01, 60/01,129/05, 109/07,125/08,36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, čl. 3 i čl. 6, dostupno na: [https://www.zakon.hr/z/132/Zakon-o-lokalnoj-i-podru%C4%8Dnoj-\(regionalnoj\)-samoupravi](https://www.zakon.hr/z/132/Zakon-o-lokalnoj-i-podru%C4%8Dnoj-(regionalnoj)-samoupravi) [20.03.2020.]

⁷ Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, NN 33/01, 60/01,129/05, 109/07,125/08,36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, čl. 3 i čl.19, dostupno na: [https://www.zakon.hr/z/132/Zakon-o-lokalnoj-i-podru%C4%8Dnoj-\(regionalnoj\)-samoupravi](https://www.zakon.hr/z/132/Zakon-o-lokalnoj-i-podru%C4%8Dnoj-(regionalnoj)-samoupravi) [20.03.2020.]

Jedinice lokalne samouprave na županiju mogu prenijeti pojedine poslove iz svog djelokruga, ali samo uz odluku predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave koja je u skladu sa statutom jedinice lokalne samouprave i statutom županije. “Predstavničko tijelo može tražiti od županijske skupštine da, uz suglasnost središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove lokalne i regionalne samouprave, povjeri joj obavljanje određenih poslova iz samoupravnog djelokruga županije na području te jedinice, ako ono može osigurati dovoljno prihoda za njihovo provođenje.”⁸

Od iznimne važnosti je način upravljanja proračunom, budući da se ono ne odnosi samo na upravljanje tekućim proračunom jedinica lokalne i regionalne vlasti, već i na upravljanje svom imovinom i na odgovorno donošenje odluka koje imaju veliki utjecaj na sam rezultat kao i na vrijednost proračuna. Stoga je za razumijevanje uloge i zadaća proračuna potrebno definirati imovinu jedinica lokalne i regionalne samouprave. “Imovinu čine pokretne i nepokretne stvari i imovinska prava koja pripadaju jedinici lokalne i regionalne samouprave.”⁹ Jedinica lokalne samouprave i jedinica regionalne samouprave samostalno ostvaruje prihode i slobodno raspolaže s njima.

Prihodi jedinice lokalne, odnosno regionalne samouprave su:¹⁰

- općinski, gradski, odnosno županijski porezi, prirez, naknade, doprinosi i pristojbe,
- prihodi od stvari u njezinom vlasništvu i imovinskih prava,
- prihodi od trgovačkih društava i drugih pravnih osoba u njezinom vlasništvu, odnosno u kojima ima udio ili dionice,
- prihodi od naknada za koncesiju koje daje njezino predstavničko tijelo,
- novčane kazne i oduzeta imovinska korist za prekršaje koje sama propiše u skladu sa zakonom,
- udio u zajedničkim porezima s Republikom Hrvatskom,
- sredstva pomoći i dotacija Republike Hrvatske predviđena u državnom proračunu,
- drugi prihodi određeni zakonom.

---

⁸ Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, NN 33/01, čl.22, dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2001_04_33_569.html, [22.03.2020.]

⁹ Ministarstvo uprave Republike Hrvatske, dostupno na: <https://uprava.gov.hr/print.aspx?id=12907&url=print>, [22.03.2020.]

¹⁰ Ministarstvo uprave Republike Hrvatske, dostupno na: <https://uprava.gov.hr/koji-su-prihodi-jedinice-lokalne-i-podrucne-regionalne-samouprave/12908>, [22.03.2020.]

2.2. Financiranje jedinica lokalne i regionalne samouprave

Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave predstavlja najvažniji zakonski oblik koji nadzire i prati financiranje lokalnih jedinica vlasti. “Jedinica lokalne samouprave i jedinica područne (regionalne) samouprave ima prihode kojima u okviru svoga samoupravnog djelokruga slobodno raspolaze.”¹¹

“Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj najčešće stječu prihode iz: vlastitih izvora, zajedničkih poreza i od dotacija iz državnoga i županijskoga proračuna.”¹² U izvor stjecanja sredstava jedinica lokalnih vlasti također možemo svrstati i zaduživanje, budući da se lokalne jedinice vlasti u Republici Hrvatskoj mogu zaduživati.

“Prihodi jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave moraju biti razmjerni s poslovima koje obavljaju njihova tijela u skladu sa zakonom.”¹³

Izvori prihoda jedinica lokalne samouprave:¹⁴

- Prihodi iz vlastitih izvora (prihodi od vlastite imovine, vlastitih poreza, novčane kazne, upravne pristojbe, komunalne naknade i druge naknade i doprinosi)
- Zajednički prihodi – koji se dijele sa državom (porez na dohodak, porez na dobit i porez na promet nekretnina)
- Pomoći (iz državnog i županijskog proračuna)
- Primici od zaduživanja (bankarski krediti i vrijednosni papiri- municipalne obveznice)

Glavni porezni prihodi jedinica lokalne i područne samouprave su županijski i općinski porezi, odnosno gradski porez.

---

¹¹ Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, NN 33/01, 60/01,129/05, 109/07,125/08,36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, čl. 3 i čl. 68, dostupno na: [https://www.zakon.hr/z/132/Zakon-o-lokalnoj-i-podru%C4%8Dnoj-\(regionalnoj\)-samoupravi](https://www.zakon.hr/z/132/Zakon-o-lokalnoj-i-podru%C4%8Dnoj-(regionalnoj)-samoupravi) [22.03.2020.]

¹² ¹² Šinković, Z. (2019) Financiranje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, u: Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, Split, str 230-241.

¹³ Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, NN 33/01, 60/01,129/05, 109/07,125/08,36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, čl. 3 i čl. 68, dostupno na: [https://www.zakon.hr/z/132/Zakon-o-lokalnoj-i-podru%C4%8Dnoj-\(regionalnoj\)-samoupravi](https://www.zakon.hr/z/132/Zakon-o-lokalnoj-i-podru%C4%8Dnoj-(regionalnoj)-samoupravi) [22.03.2020.]

¹⁴ Šinković, Z. (2019) Financiranje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, u: Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, Split, str 230-241.

✓ Županijski porezi:

“Županijski porezi mogu se u cijelosti ili dijelom ustupiti gradu ili općini na čijemu je području prebivalište, odnosno sjedište poreznog obveznika. U županijske poreze spadaju porez na nasljedstva i darove koji se plaća na nekretnine, gotov novac, novčane tražbine i vrijednosne papire te na pokretnine ako im je pojedinačna tržišna vrijednost veća od 50.000,00 kuna na dan utvrđivanja porezne obveze. A da bi se porez proveo mora postojati privatno vlasništvo i nasljedno pravo kod poreznog obveznika. Osnovica poreza na nasljedstvo i darove je vrijednost naslijeđene ili darovane imovine, dok stopa koja se plaća iznosi 4 %. Pravne i fizičke osobe koje su vlasnici registriranih osobnih automobila i motocikla plaćaju porez na cestovna motorna vozila. Porez se plaća jednom godišnje prema snazi motora iskazanoj u kW i godinama starosti vozila. Pravne i fizičke osobe koje su vlasnici plovila plaćaju porez na plovila. Porez na plovila se plaća jednom godišnje prema dužini plovila iskazanoj u metrima, godinama starosti plovila, također prema tome ima li plovilo kabinu ili ne te prema snazi motora iskazanoj u metrima. Porez na automate za zabavne igre nameće se automatima za zabavne igre koji se stavljaju u uporabu u zabavnim klubovima, ugostiteljskim objektima, javnim objektima i drugim javnim prostorima. Ovaj porez plaća ona pravna ili fizička osoba koja postavlja automate za zabavne igre. Porez se naplaćuje mjesečno po iznosu od 100,00 kuna.”¹⁵

✓ Općinski, odnosno gradski porezi;

“Porezni obveznik odnosno pravna ili fizička osoba koja pruža ugostiteljske usluge plaća porez na potrošnju, a porezna osnovica jest prodajna cijena pića koje se proda u ugostiteljskim objektima. Predmet oporezivanja su potrošnja alkoholnih pića (vinjak, rakija i žestoka pića), prirodnih vina, specijalnih vina, piva i bezalkoholnih pića u ugostiteljskim objektima. Maksimalna porezna stopa koju propisuje grad odnosno općina može biti 3%. Pravne i fizičke osobe koje su vlasnici kuća za odmor plaćaju porez na kuće za odmor u iznosu od 5,00 do 15,00 kuna po jednom četvornom metru korisne površine kuće za odmor kojeg propisuje grad odnosno općina. Pravne i fizičke osobe koje koriste javne površine plaćaju porez na korištenje javnih površina, a poreznu osnovicu propisuje grad ili općina. Pravne i fizičke osobe koje su obveznici poreza na dobit ili poreza na dohodak i registrirane su za obavljanje djelatnosti

---

¹⁵ Prema Zakonu o lokalnim porezima, NN 115/16, 101/17, dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/875/Zakon-o-lokalnim-porezima> [22.03.2020.]

moraju platiti porez na tvrtku ili naziv koja je ujedno i porezna osnovica ovog poreza. Poreznu stopu propisuje grad odnosno općina koja ne može iznositi više od 2.000,00 kuna po svakoj tvrtki ili nazivu.”¹⁶

“Do 2001. godine je vrijedio zakon da su prirez mogli uvesti samo gradovi s više od 40.000 stanovnika. Maksimalna stopa prireza koje su uvodili gradovi bila je 30%. Od 2001. godine je određeno da sve lokalne jedinice osim županija mogu uvesti prirez. Zakonom o lokalnoj i regionalnoj (područnoj) samoupravi je određeno da svi gradovi i općine imaju pravo samostalno odrediti prirez porezu na dohodak. Iznos prireza ovisi isključivo o veličini jedinice lokalne samouprave. Na taj način je određeno da općine mogu odrediti prirez po stopi od 10%, gradovi u kojima je manje od 30 000 stanovnika po stopi do 12% dok u gradovima gdje ima više od 30 000 stanovnika stopa prireza iznosi do 15% te u Gradu Zagrebu po stopi do 18%. Do 01. siječnja 2007.godine 251 jedinica uvelo je prirez.”¹⁷

“U gradu Vrgorcu stopa prireza iznosi 10%.”¹⁸

Četiri temeljna kriterija koja se moraju zadovoljiti ukoliko se želi ustanoviti da su neki porezi zajednički prihodi, a to su da postoji utvrđeni udio, da je podijeljeni prihod razmjernan visini prihoda prikupljenih na području lokalne jedinice, da unaprijed postoji stabilna formula za dijeljenje prihoda i da je podijeljeni prihod bezuvjetan.

Prema Zakonu o financiranju jedinica lokalne i područne(regionalne) samouprave je odlučeno da zajedničke poreze čine porez na dohodak i porez na promet nekretnina te se prihod od poreza na dohodak raspodjeljuje na:¹⁹

- udio općine, odnosno grada 60,0%
- udio županije 17%
- udio za decentralizirane funkcije 6,0%
- udio za fiskalno izravnavanje 17,0%

---

¹⁶ Prema Zakonu o lokalnim porezima, NN 122/17, dostupno na: <http://www.propisi.hr/print.php?id=887> [22.03.2020.]

¹⁷ Bronić, M. 2007. Kako se dijele prihodi od poreza na dohodak?, Newsletter Povremeno glasilo instituta za javne financije, br. 27., dostupno na: <http://www.ijf.hr/newsletter/27.pdf> [22.03.2020.]

¹⁸ Ministarstvo financija POREZNA UPRAVA, dostupno na https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/Popisi/Stope.aspx [22.03.2020.]

¹⁹ Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, NN 127/2017, čl 5., dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2017_12_127_2874.html [23.03.2020.]

Općina, grad, županija i Grad Zagreb, koji prema posebnim propisima financiraju decentralizirane funkcije, raspodjeljuju udio za decentralizirane funkcije na sljedeći način:²⁰

- za osnovno školstvo 1,9%
- za srednje školstvo 1,3%
- za socijalnu skrb 0,8% i to 0,2% za centre za socijalnu skrb i 0,6% za domove za starije i nemoćne osobe
- za zdravstvo 1,0%
- za vatrogastvo- javne vatrogasne postrojbe 1,0%

Porez na dohodak se uvrštava u subjektivne poreze te u skupinu izravnih poreza jer porez direktno utječe na dohodak poreznog obveznika, dok porez na promet nekretnina uvrštavamo u skupinu neizravnih poreza, budući da njih plaćaju svi, neovisno o visini dohotka kojeg prima porezni obveznik.

“Predmet oporezivanja je promet nekretnina, a nekretninom se podrazumijevaju zemljišta (poljoprivredna, građevinska i druga zemljišta) i građevine (stambene, poslovne i sve druge zgrade, te njihovi dijelovi). Porezna osnovica je tržišna vrijednost nekretnine u trenutku nastanka porezne obveze. Porezna uprava određuje poreznu osnovicu.”²¹

“Raspodjela poreza na dohodak uređena ovim Zakonom primjenjuje se na uplatu i na povrat poreza, neovisno o razdoblju u kojem je nastala obveza za koju se uplaćuje, kao niti razdoblju u kojem je obavljena uplata, a za koju je ostvareno pravo na povrat.”²²

“Lokalne jedinice koje se ne nalaze na PPDS (područja od posebne državne skrbi) i BPP (brdsko planinska područja), a koje od vlastitih udjela u prihodima od poreza na dohodak ne ostvare dovoljno sredstava za pokriće minimalnih standarda imaju pravo na dotacije iz fonda za izravnjanje. Vlada svake godine utvrđuje minimalne financijske standarde za decentralizirane funkcije i prosječni godišnji trošak za određene javne usluge, uzimajući u obzir različite potrebe lokalnih jedinica. Županije, općine i gradovi prve i druge skupine PPDS koji zadovolje kriterije

---

²⁰ Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, NN 127/2017, čl 5., dostupno na: [https://www.zakon.hr/z/411/Zakon-o-financiranju-jedinica-lokalne-i-podru%C4%8Dne-\(regionalne\)-samouprave](https://www.zakon.hr/z/411/Zakon-o-financiranju-jedinica-lokalne-i-podru%C4%8Dne-(regionalne)-samouprave) [24.03.2020.]

²¹ Oporezivanje prometa nekretnina, dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/HR_publicacije/Prirucnici_brosure/Nekretnine_159.pdf [24.03.2020.]

²² Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, NN 127/2017, čl 5., dostupno na: [https://www.zakon.hr/z/411/Zakon-o-financiranju-jedinica-lokalne-i-podru%C4%8Dne-\(regionalne\)-samouprave](https://www.zakon.hr/z/411/Zakon-o-financiranju-jedinica-lokalne-i-podru%C4%8Dne-(regionalne)-samouprave) [08.04.2020.]

za raspodjelu pomoći dobivaju pomoći iz državnog proračuna. Raspodjela pomoći se utvrđuje Zakonom o izvršavanju državnog proračuna za pojedine godine.”²³

“Dotacije su određeni iznos sredstava koje središnja država daje lokalnim jedinicama na temelju mjerenja fiskalne nejednakosti. Kao uobičajena mjera fiskalne nejednakosti između lokalnih jedinica koristi se fiskalni kapacitet. Fiskalni kapacitet je sposobnost lokalnih jedinica da prikupljaju prihode iz vlastitih izvora, te sposobnost za financiranje javnih usluga. Stoga se korištenjem dotacija prilagođavaju razlike u mogućnostima financiranja osnovnih javnih usluga između lokalnih jedinica.”²⁴

U Republici Hrvatskoj postoje dvije vrste dotacija:

- tekuće dotacije
- kapitalne dotacije.

“Tekuće dotacije su namijenjene onim županijama čije lokalne jedinice, općine i gradovi, ostvaruju prihod koji je manji od 75% nacionalnog prihoda po stanovniku. Kapitalne dotacije su namijenjene onim lokalnim jedinicama koje su u prošlosti bile pogođene ratom ili su doživjele elementarnu nepogodu. Kapitalne dotacije su namijenjene za kapitalne projekte čija izvedba vremenski traje duže od godine dana.”²⁵

“Postoje dva načina dodjele dotacija: dotacije od središnje države i dotacije između regija koje se daju izravno siromašnim jedinicama na kooperativnoj osnovi. Brojni primjeri pokazuju kako je transfere lokalnim jedinicama bolje dodjeljivati s razine regija nego sa središnje razine, iz razloga što regije bolje poznaju financijske prilike lokalnih jedinica na svom području te mogu pomoći jedinicama sa manjim fiskalnim kapacitetom. Međutim, u mnogim državama nije omogućen dvostruki pristup dodjele dotacija pa se dotacije obično dodjeljuju od središnje države lokalnim jedinicama.”²⁶

---

²³ Bronić, M., (2010.): Procjena tekuće dotacije za vodoravno fiskalno izravnaje od Ministarstva financija županijama, Financijska teorija i praksa, str. 7.

²⁴ Institut za javne financije: Fiskalno izravnavanje, dostupno na: <https://www.ijf.hr/hr/korisne-informacije/pojmovnik-javnih-financija/15/fiskalna-decentralizacija/42/fiskalno-izravnaje/329/> [12.04.2020.]

²⁵ Bajo, A., Fiskalna decentralizacija, dostupno na: <http://www.ijf.hr/rosen/rosenic/decentralizacija.pdf> [12.04.2020.]

²⁶ Bajo, A., Fiskalna decentralizacija, dostupno na: <http://www.ijf.hr/rosen/rosenic/decentralizacija.pdf> [12.04.2020.]

3. ANALIZA PRORAČUNA GRADA VRGORCA

3.1. Grad Vrgorac

“Vrgorac se smjestio na važnom strateškom i prometnom pravcu putova iz unutrašnjosti k moru, na jugoistočnim obroncima planine Biokovo u Dalmatinskoj zagori i u neposrednoj blizini zapadne Hercegovine. Vrgorac je smješten na nadmorskoj visini od 241 m podno jugoistočnog dijela planine Matokit (1063m) koja je vjerojatno dobila ime prema Latinskom izvorniku Monte acutum (oštra planina) te podno srednjovjekovne tvrđave Gradina. Okružen je poljima Rastok s istoka, Jezero s jugoistoka i Bunina s jugozapada te rijekom Maticom.”²⁷

Grad Vrgorac je u Splitsko dalmatinskoj županiji, upravno, administrativno, kulturno i gospodarsko središte. Status grada dobio je 1997. godine. Prostire se na površini od 284.00 km². Prema posljednjem popisu (2011.) grad Vrgorac broji 6.572 stanovnika, od koje sam Vrgorac broji 2.039 stanovnika. Gustoća stanovnika u Vrgorcu iznosi 23 stanovnika/km².

Gradom upravlja gradska uprava na čelu kojeg je gradonačelnik i vijeće. Gradonačelnik je izvršno tijelo Grada, te nositelj izvršne vlasti u Gradu, zastupa Grad, obavlja nadzor nad zakonitošću rada upravnih tijela Grada i daje im naputke za rad te organizira izvršenje općih akata Gradskog vijeća. A Gradsko vijeće je predstavničko tijelo građana i tijelo lokalne samouprave, koje donosi opće i druge akte u okviru prava i dužnosti Grada, te obavlja i druge poslove u skladu sa Ustavom, zakonom i ovim Statutom. Ovlasti i obveze koje proizlaze iz samoupravnog djelokruga Grada podijeljenje su između Gradskog vijeća, gradonačelnika i upravnih tijela Grada.²⁸

Razvojni gospodarski subjekti na području grada Vrgorca trebaju biti temeljni nositelj i pokretač gospodarskog i kulturno-društvenog života. Oni obuhvaćaju postojeća poduzeća (mala i srednja poduzeća), obrte, zadruge, kulturno-obrazovne ustanove, društvene ustanove, te ustanove kojima je primarna djelatnost zdravstvena zaštita stanovništva, a uz uzgoj najprepoznatljivijeg brenda – “vrgoračke jagode”, razvijen je i uzgoj vinove loze, rajčice, krumpira, te ostalog voća i povrća.

---

²⁷ Turistička Zajednica Grada Vrgorca, dostupno na: <http://www.tzvrgorac.hr/vrgorac.html> [09.04.2020.]

²⁸ Vrgorac- službena stranica Grada Vrgorca, dostupno na: <https://www.vrgorac.hr/> [09.04.2020.]

Građevine od posebnog kulturnog značaja u Gradu Vrgorcu su:²⁹

1. Tvrđava Gradina
2. Kula Avala
3. Kapetanovića kula (Dizdarićeva kula)
4. Torre detta del Principe-Kapetanova (Tinova kula)
5. Cukarinovićeva kula,
6. Pakerova kula,
7. Muminova kula,
8. Raosova kula,
9. Župna crkva Navještenja Blažene Djevice Marije,
10. Stara jezgra grada s kulama koju krasi Župna Crkva, česma i park Duhanske stanice
11. Spomenik Tina Ujevića

“Tvrđava Gradina koja je odigrala značajnu ulogu u hrvatskoj srednjevjekovnoj povijesti, a pri turskom nadiranju prema primorju imala je važan strateški položaj. Torre detta del Principe-Kapetanova, danas Tinova kula okosnica je mnogobrojnih kulturnih događaja. Kula bega Cukarinovića, danas Fratarska kula obnovljena je i preuređena u muzej u kojem je smještena župna zbirka sakralnih predmeta i dokumenata, te originalni križ s groba Tina Ujevića. Pakerova kula pripala je sklopu staračkog doma Imakulate u izgradnji koju vode časne sestre. Spomenik Tina, rad akademskog kipara Kažimira Hraste, postavljen je 1991. godine povodom 100-e obljetnice rođenja pjesnika. Župna crkva Navještenja Blažene Djevice Marije koja spada u II. kategoriju spomenika kulturne baštine. Crkva je prvotno bila džamija, koju su franjevci pri osvajanju pretvorili u crkvu (1694.), te je minaret bio sačuvan do 1861. godine, iako je crkva-džamija popravljana 1859. Godine 1913. srušen je minaret i prema nacrtima iz 1908. arh. Ćira Ivekovića sagrađena je današnja Župna crkva koja je završena 1921. godine.”³⁰

---

²⁹Turistička Zajednica Grada Vrgorca, dostupno na: <http://www.tzvrgorac.hr/ovrgorcu/spomenici.html> [09.04.2020.]

³⁰ Turistička Zajednica Grada Vrgorca, dostupno na: <http://www.tzvrgorac.hr/ovrgorcu/spomenici.html> [09.04.2020.]

3.2. Proračun grada Vrgorca

3.2.1. Proračun

“Proračun jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave je akt kojim se procjenjuju prihodi i primici te utvrđuju rashodi i izdaci jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave za jednu godinu, u skladu sa zakonom i odlukom donesenom na temelju zakona, a donosi ga njezino predstavničko tijelo.”³¹

Proračun je najvažniji instrument javnog financiranja te se u postupku donošenja i izvršavanja proračuna moraju slijediti određena načela, a to su:³²

- a) načelo proračunske ravnoteže koji podrazumijeva ravnotežu u proračunu odnosno da su mu prihodi jednaki rashodima pazeći pri tome da se ne ostvaruje suficit ili deficit.
- b) načelo proračunske periodičnosti zahtjeva da se proračun donosi za unaprijed određeno vrijeme, najčešće za jednu godinu koji i vrijedi za tu godinu.
- c) načelo o veličini proračuna se odnosi na količinu ostvarenih prihoda i rashoda s kojom bi se financirale gospodarske zadaće.
- d) načelo proračunskog jedinstva zahtjeva da se svi prihodi i rashodi jedne teritorijalne jedinice prikažu u jednom proračunu kako bi se imao uvid u financijsku stabilnost promatrane jedinice
- e) načelo proračunske potpunosti podrazumijeva da se sve stavke na strani prihoda i na strani rashoda prikažu u punim iznosima.
- f) načelo proračunske preglednosti traži detaljnu preglednost stavki proračunskih prihoda i rashoda.
- g) načelo proračunske javnosti nalaže da proračun bude javan odnosno dostupan i široj javnosti (npr. poreznim obveznicima)
- h) načelo točnosti proračuna se temelji na pouzdanosti i točnosti podataka prikazanih u planskom aktu, proračunu.
- i) načelo specifikacije zahtjeva da prihodi i primici kao i rashodi i izdaci budu prikazani po ekonomskoj klasifikaciji i iskazani prema izvorima

---

³¹ Zakon o proračunu, čl.3. NN 136/12, 15/15, dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/283/Zakon-o-prora%C4%8Dunu> [22.04.2020.]

³² Nikolić, N. (1999.): Počela javnog financiranja, Ekonomski fakultet Split, Split, str. 164. – 171

“Lokalna samouprava je u podjeli vlasti najnižeg stupnja organiziranja javne uprave i najneposrednije je povezana s građanima na svom području. Surađuje i s drugim jedinicama lokalne i regionalne samouprave. Proračuni jedinica lokalne i područne samouprave udovoljavaju interesima lokalnih zajednica zato se i na lokalnim izborima biraju lokalna tijela izvršne i predstavničke vlasti koja upravljaju jedinicama lokalne samouprave. Lokalni proračuni na najneposredniji način povezuju državnu i lokalnu razinu vlasti, jer država posredstvom transfera (dotacija) doznačuje određene svote u proračune lokalnih i regionalnih jedinica.”³³

“Osnovna funkcija proračuna je jasno i logično utvrđivanje plana kojim se određuje raspodjela resursa korisnicima za provedbu programa u funkciji pružanja zakonom određenih javnih usluga, odnosno onih funkcija koje pružaju potporu sigurnom, zdravom i ugodnom okruženju lokalne zajednice. Kada je pravilno izrađen, proračun je sredstvo za službeno dokumentiranje financijskih i programskih smjernica predstavničkog tijela, tijela krajnje odgovornog za dobrobit lokalne zajednice.”³⁴

Proračunske faze:³⁵

- Upute za izradu proračuna jedinice lokalne samouprave
- “Lokalne upute” za izradu proračuna
- Izrada prijedloga financijskog plana i plana razvojnih programa
- Nacrt proračuna
- Prijedlog proračuna
- Donošenje proračuna
- Izvršavanje proračuna
- Izvješćivanje o izvršavanju proračuna

---

³³ Bratić, V. (2008): Odlučivanje o lokalnim proračunima: između sna i jave, Institut za javne financije, Zagreb, str.37

³⁴ Malatestinić, I., Lokalni proračun i uključivanje javnosti u proces njegovog donošenja, Zagreb, Udruga gradova u Republici Hrvatskoj, str 6

³⁵ Malatestinić, I., Lokalni proračun i uključivanje javnosti u proces njegovog donošenja, Zagreb, Udruga gradova u Republici Hrvatskoj, str 15-18

Korisnici koji se financiraju iz proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave:³⁶

- proračunski korisnici
- izvanproračunski korisnici

“Tijela, ustanove, vijeća i manjinske samouprave i mjesna samouprava su korisnici proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Njihovi rashodi za zaposlene i/ili materijalni rashodi financiraju se iz proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Korisnici proračuna su institucije kojima su osnivači jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, kojima je izvor prihoda lokalni proračun u iznosu 50 posto ili više i koje su navedene u registru korisnika proračuna.”³⁷

“Izvanproračunski korisnici jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave su institucije koje ispunjavaju tri kriterija. Prvi kriteriji je da jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ima odlučujući utjecaj na upravljanje, zatim da je izvor financiranja namjenski prihod, a institucije su evidentirane u registru korisnika proračuna. To mogu biti komunalna poduzeća čiji su osnivači i većinski vlasnici jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, a financiraju se iz komunalne naknade kao namjenskog prihoda, a mogu biti i druge pravne osobe (ustanove) u kojima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ima odlučujući utjecaj na upravljanje (dječji vrtići, škole, knjižnice, muzeji i sl.)”³⁸

Za samu izradu proračuna potrebno je naređenje od nadležnih državnih organa, odnosno od ministarstva financija koje dostavljaju upute korisnicima koji se služe proračunom. Nakon primljenih uputa se dostavlja prijedlog proračuna te se taj proračun dostavlja nadležnom državnom organu koji utvrđuje prijedlog dostavljenog proračuna. Gradonačelnik jedinice lokalne samouprave odgovoran je za zakonito planiranje i izvršavanje proračuna, za učinkovito i ekonomično raspolaganje proračunskim sredstvima. Proračun donosi Gradsko vijeće do kraja godine.

---

³⁶ Bratić, V. (2008): Odlučivanje o lokalnim proračunima: između sna i jave, Institut za javne financije, Zagreb, str.37

³⁷ Prema Pravilniku o utvrđivanju proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna i proračunskih i izvanproračunskih korisnika proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te o načinu vođenja Registra proračunskih i izvanproračunskih korisnika, NN 128/09, dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2009_10_128_3152.html [22.04.2020.]

³⁸ Bratić, V. (2008): Odlučivanje o lokalnim proračunima: između sna i jave, Institut za javne financije, Zagreb, str.37

Proračun se sastoji od tri dijela:³⁹

- općeg dijela
- posebnog dijela
- plana razvojnih programa

“Opći dio proračuna sadrži Račun prihoda i rashoda i Račun financiranja. U Računu prihoda i rashoda iskazani su svi porezni i neporezni prihodi i prihodi od prodaje nefinancijske imovine te rashodi poslovanja i rashodi za nabavu nefinancijske imovine. U Računu financiranja iskazani su primici od financijske imovine i zaduživanja te izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova.”⁴⁰

Posebni dio proračuna se sastoji od plana rashoda i izdataka raspoređen po organizacijskim jedinicama (odjelima) i proračunskim korisnicima iskazanih po vrstama te raspoređenih u programe koji se sastoje od aktivnosti i projekata.

U planu razvojnih programa, koji se usklađuje svake godine, iskazuju se planirani rashodi proračuna vezani uz provođenje investicija, davanje kapitalnih pomoći i donacija u sljedeće tri godine, koji su razrađeni:⁴¹

- po pojedinim programima,
- po godinama u kojima će rashodi za programe teretiti proračune sljedećih godina,
- po izvorima financiranja za cjelovitu izvedbu programa.

---

³⁹ Zakon o proračunu, NN 136/12, čl. 16., dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/283/Zakon-o-prora%C4%8Dunu> [22.04.2020.]

⁴⁰ Proračun jedinica lokalne samouprave, dostupno na: <https://www.proracun.hr/Home/Proracuni?id=1a79f68f-49b1-48f8-94de-3fc09d13f211&godina=2018> [22.04.2020.]

⁴¹ Malatestinić, I., Lokalni proračun i uključivanje javnosti u proces njegovog donošenja, Zagreb, Udruga gradova u Republici Hrvatskoj, str. 12

Uz proračun se donosi i odluka o izvršavanju proračuna kojom se uređuje struktura prihoda i primitaka te rashoda i izdataka proračuna i njegovo izvršavanje, opseg zaduživanja i jamstava jedinice lokalne samouprave, upravljanje dugom te financijskom i nefinancijskom imovinom, prava i obveze korisnika proračunskih sredstava, pojedine ovlasti izvršnog čelnika i upravnog tijela za financije u izvršavanju proračuna za pojedinu godinu te druga pitanja u izvršavanju proračuna.

Uobičajeno se istovremeno s proračunom donosi i:⁴²

- Program održavanja objekata i uređaja komunalne infrastrukture,
- Program izgradnje objekata i uređaja komunalne infrastrukture,
- Program izgradnje objekata i uređaja vodne infrastrukture.

Izvršni čelnik jedinice lokalne samouprave u cijelosti i odgovorna osoba proračunskog korisnika odgovorni su za:⁴³

- planiranje i izvršavanje svog dijela proračuna,
- prikupljanje prihoda i primitaka iz svoje nadležnosti i njihovo uplaćivanje u proračun,
- preuzimanje obveza, verifikaciju obveza, izdavanje naloga za plaćanje na teret proračunskih sredstava tijela koje vodi i utvrđivanje prava naplate te za izdavanje naloga za naplatu u korist proračunskih sredstava,
- zakonitost, svrhovitost, učinkovitost i za ekonomično raspolaganje proračunskim sredstvima.

---

⁴² Malatestinić, I., Lokalni proračun i uključivanje javnosti u proces njegovog donošenja, Zagreb, Udruga gradova u Republici Hrvatskoj, str.12

⁴³ Malatestinić, I., Lokalni proračun i uključivanje javnosti u proces njegovog donošenja, Zagreb, Udruga gradova u Republici Hrvatskoj, str.18

U nastavku je prikazan proračun grada Vrgorca za 2018.godinu te projekcije za dvije naredne godine, te također proračun za 2019.godinu i projekcije za dvije naredne godine.

Iz prikaza proračuna 2019.godine vidljivo je da su primici od financijske imovine i zaduživanja veći od izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova što znači da se grad više financira vlastitim sredstvima nego posuđenim.

To potvrđuje i razlika zaduživanja/financiranja, gdje imamo neto zaduživanje/financiranje u 2019.godini koje iznosi 700.000,00 kn. Dok u 2018.godini nismo imali primitke od financijske imovine i zaduživanja, kao ni izdatke za financijsku imovinu i otplatu zajmova.

U segmentu prihoda i rashoda u 2019.godini ostvaruje se višak koji se koristi za financiranje gubitaka ostvarenih u prethodnim godinama. U odnosu na 2018. godinu, kao i u odnosu na 2019. godinu uočava se da grad očekuje uzlazne trendove u proračunu. Tako možemo iščitati kako se očekuje povećanje prihoda poslovanja u 2019.godini u odnosu na 2018.godinu što se i ostvarilo, gdje prihodi u 2018. godini iznose 34.645.000,00 kn, a u 2019.godini 41.055.000,00 kn. Također se očekuje i povećanje rashoda poslovanja, koji u 2018. godini iznose 21.315.000,00 kn, a u 2019.godini 24.052.000,00 kn.

No, ipak s obzirom na rast potreba grada kao i strategije razvoja grada postavljeni okviri svakako će trebati prilagodbu, a proračun će trebati rebalans u budućim godinama. To će uvjetovati odstupanje zaduženja od planiranog uslijed jačanja izdataka u različite projekte.

Također zbog vrlo ograničenog prinosa od usluga koje grad pruža kao i poreznih davanja može se zaključiti da se treba poraditi na projektima koji jačaju gospodarsku aktivnost kako bi doprinijeli prihodovnoj strani proračuna te razvili nove segmente aktivnosti u upravljanju imovinom grada te na taj način pojačali prihode.

Slika 1. Proračun grada Vrgorca za 2018. godinu

	2018	2019	2020	
A. RAČUN PRIHODA I RASHODA				
6	Prihodi poslovanja	34.645.000,00	36.339.000,00	57.089.000,00
7	Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	525.000,00	525.000,00	2.025.000,00
3	Rashodi poslovanja	21.315.000,00	26.054.000,00	34.554.000,00
4	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	13.855.000,00	10.010.000,00	23.760.000,00
	RAZLIKA - VIŠAK		800.000,00	800.000,00
B. RAČUN ZADUŽIVANJA/FINANCIRANJA				
8	Primici od financijske imovine i zaduživanja	0,00	0,00	0,00
5	Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova	0,00	800.000,00	800.000,00
	NETO ZADUŽIVAJE/FINANCIRANJE	0,00	-800.000,00	-800.000,00
C. RASPOLOŽIVA SREDSTVA IZ PRETHODNIH GODINA (VIŠAK PRIHODA I REZERVIRANJA)				
9	Vlastiti izvori	0,00	0,00	0,00
	VIŠAK/MANJAK + NETO ZADUŽIVANJA/FINANCIRANJA + RASPOLOŽIVA			
	SREDSTVA IZ PRETHODNIH GODINA	0,00	0,00	0,00

Izvor: Proračunski izvještaj grada

Slika 2. Proračun grada Vrgorca za 2019. godinu

	2019	2020	2021	
A. RAČUN PRIHODA I RASHODA				
6	Prihodi poslovanja	41.055.000,00	45.566.000,00	46.881.000,00
7	Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	1.025.000,00	1.025.000,00	1.025.000,00
3	Rashodi poslovanja	24.052.000,00	29.546.000,00	32.306.000,00
4	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	18.728.000,00	16.245.000,00	14.800.000,00
	RAZLIKA - VIŠAK	700.000,00	800.000,00	800.000,00
B. RAČUN ZADUŽIVANJA/FINANCIRANJA				
8	Primici od financijske imovine i zaduživanja	1.500.000,00	0,00	0,00
C. RASPOLOŽIVA SREDSTVA IZ PRETHODNIH GODINA (VIŠAK PRIHODA I REZERVIRANJA)				
9	Vlastiti izvori	0,00	0,00	0,00
VIŠAK/MANJAK + NETO ZADUŽIVANJA/FINANCIRANJA + RASPOLOŽIVA				
	SREDSTVA IZ PRETHODNIH GODINA	0,00	0,00	0,00

Izvor: Proračunski izvještaj grada

3.2.2. Porezni prihodi

“Lokalni porezi su porezi koji pripadaju jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.”⁴⁴ Zakonom o lokalnim porezima se uređuje sustav utvrđivanja i naplate lokalnih poreza kao izvora financiranja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Porezi jedinica područne (regionalne) samouprave su:⁴⁵

- porez na nasljedstva i darove
- porez na cestovna motorna vozila
- porez na plovila
- porez na automate za zabavne igre.

Porezi jedinica lokalne samouprave su:⁴⁶

- prirez porezu na dohodak
- porez na potrošnju
- porez na kuće za odmor
- porez na korištenje javnih površina

“Porezi lokalnih jedinica dijele se na lokalne i zajedničke. Lokalni porez je onaj čiji prihodi u potpunosti pripadaju lokalnim jedinicama i o čijim karakteristikama one mogu potpuno ili pretežito samostalno odlučivati. Zajednički porez se dijeli između lokalnih jedinica i viših razina vlasti.”⁴⁷

Lokalni porezi omogućuju lokalnim jedinicama najveći stupanj autonomije o namjeni prihoda za financiranje javnih dobara i usluga.

---

⁴⁴ Zakon o lokalnim porezima, NN 115/16, 101/17, čl.2, dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/875/Zakon-o-lokalnim-porezima> [09.06.2020.]

⁴⁵ Zakon o lokalnim porezima, NN 115/16, 101/17, čl.3, dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/875/Zakon-o-lokalnim-porezima> [09.06.2020.]

⁴⁶ Zakon o lokalnim porezima, NN 115/16, 101/17, čl.20, dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/875/Zakon-o-lokalnim-porezima> [09.06.2020.]

⁴⁷ Bronić, M., Javne financije, Analiza fiskalnog značaja općinskih i gradskih poreza u Hrvatskoj, Zagreb, 2013., str. 632

Praksa suvremenih država je da centralna fiskalna vlast ograničava visinu stopa lokalnih poreza i drugih davanja (određuju najvišu i najnižu stopu i sl.) radi sprječavanja prevelikih razlika u fiskalnom zahvaćanju između lokalnih jedinica samouprave.

Postoji nekoliko kriterija koje treba zadovoljiti dobar podsustav lokalnih poreza i drugih fiskalnih oblika:⁴⁸

- izdašnost prihoda - prihodi sakupljeni na ime lokalnih poreza moraju biti stalni i dovoljno izdašni kako bi osigurali nesmetano funkcioniranje jedinica lokalne samouprave
- niski troškovi ubiranja - troškovi naplate lokalnih poreza ne bi trebali prelaziti uobičajne minimalne postotke prihoda
- imobilna osnovica lokalnih poreza – lokalni porezi ne smiju imati jako mobilnu osnovicu jer u slučaju mobilne osnovice obveznici biraju područja s nižim stopama ili bez poreza
- alokacijski neutralan – lokalni porezi ne smiju poticati obveznike na migraciju u područja s nižim fiskalnim obvezama (razlike u fiskalnom zahvaćanju između lokalnih zajednica su dopuštene, ali ne u većoj mjeri)
- pravednost – lokalni porezi trebaju biti pravedni (u skladu s načelima pravednosti fiskalnog zahvaćanja).

Najčešće vrste lokalnih poreza koje imaju suvremeni fiskalni sustavi: porez na dohodak fizičkih osoba, porez na imovinu, opći porezi na potrošnju, porez na dobit, porezi na kućanstva i glavarine, selektivne poreze na potrošnju.

“Porez na dohodak nameće se na oporezivi dohodak pojedinaca, obično prema progresivnim poreznim stopama. Upravo je to njegovo strukturno obilježje jedna od temeljnih vrijednosti poreza na dohodak jer se zbog tog svojstva on može dobro prilagoditi sposobnosti plaćanja pojedinaca i domaćinstva. Kako se može dobro prilagoditi sposobnosti plaćanja, njegovom se primjenom odnosno unošenjem progresivnosti u njegov sustav može postići pravednija raspodjela dohotka nakon oporezivanja nego prije oporezivanja.”⁴⁹

---

⁴⁸ Roller, D., Fiskalni sustav i oporezivanje poduzeća, RriF, Zagreb, 2009., str. 82

⁴⁹ Institut za javne financije: Fiskalno izravnaje, dostupno na: <https://www.ijf.hr/hr/korisne-informacije/pojmovnik-javnih-financija/15/porez-na-dohodak/290/porez-na-dohodak/292/> [09.06.2020.]

Obveznicima poreza na dohodak sa svog područja predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave može svojom odlukom propisati plaćanje prireza porezu na dohodak i to: ⁵⁰

- općina po stopi od 10%
- grad s manje od 30.000 stanovnika po stopi od 12%
- grad s više od 30.000 stanovnika po stopi od 15%
- grad Zagreb po stopi od 18%

“Porez na imovinu jedan je od najstarijih oblika oporezivanja. Naime, dok je u povijesti bilo malo novčanih transakcija, posjedovanje zemlje ili stoke bilo je mnogo lakše oporezivati nego novčane dohotke. Tijekom vremena taj porez sve više zamjenjuje porez na dohodak, pa njegovo značenje stalno pada. Ipak, porez na imovinu zadržao se u većem broju zemalja, gdje pretežno čini prihod lokalnih proračuna. No oporezivanje imovine ima i neke nedostatke. Teško se može izbjeći plaćanje poreza na imovinu jer se ono najčešće odnosi na nekretnine koje se ne mogu staviti pod ruku i odnijeti. Također može imati negativan utjecaj na štednju i rast gospodarstva.”⁵¹

“Na potrošnju određenih proizvoda kao što su alkohol, cigarete ili benzin često se uz uobičajeni opći porez na promet ili PDV nameće i jedan dodatni porez koji se naziva trošarinom, akcizom ili posebnim porezom. Trošarine se mogu uvesti kako bi se u porezni sustav uvela progresivnost. U porezni sustav unosi se progresivnost kada se oporezuju neki luksuzni proizvodi koje uglavnom troše pojedinci s visokim dohocima. Trošarinama se prosječno prikuplja oko 15% ukupnih poreznih prihoda hrvatskog državnog proračuna.” ⁵²

“Lokalnim jedinicama pripadaju i manje izdašni fiskalni oblici, kao što su: porez na oglašavanje, porez na telefonske usluge, porez na kućne ljubimce, porez na zabavu (porez na ulaznice, porez na automate za igru itd.), porez na gradnju, porez na korištenje javnih površina, naknade za parkiranje, naknade za dozvole za motorna vozila itd.” ⁵³

---

⁵⁰ Zakon o lokalnim porezima, NN 115/16, 101/17, čl.21, dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/875/Zakon-o-lokalnim-porezima> [10.06.2020.]

⁵¹ Institut za javne financije, dostupno na: <https://www.ijf.hr/hr/korisne-informacije/pojmovnik-javnih-financija/15/porezi/279/porez-na-imovinu/286/> [10.06.2020.]

⁵² Institut za javne financije, dostupno na: <https://www.ijf.hr/hr/korisne-informacije/pojmovnik-javnih-financija/15/porezi-na-potrosnju/274/trosarine/275/> [10.06.2020.]

⁵³ Roller, D., Fiskalni sustav i oporezivanje poduzeća, RriF, Zagreb, 2009., str. 83

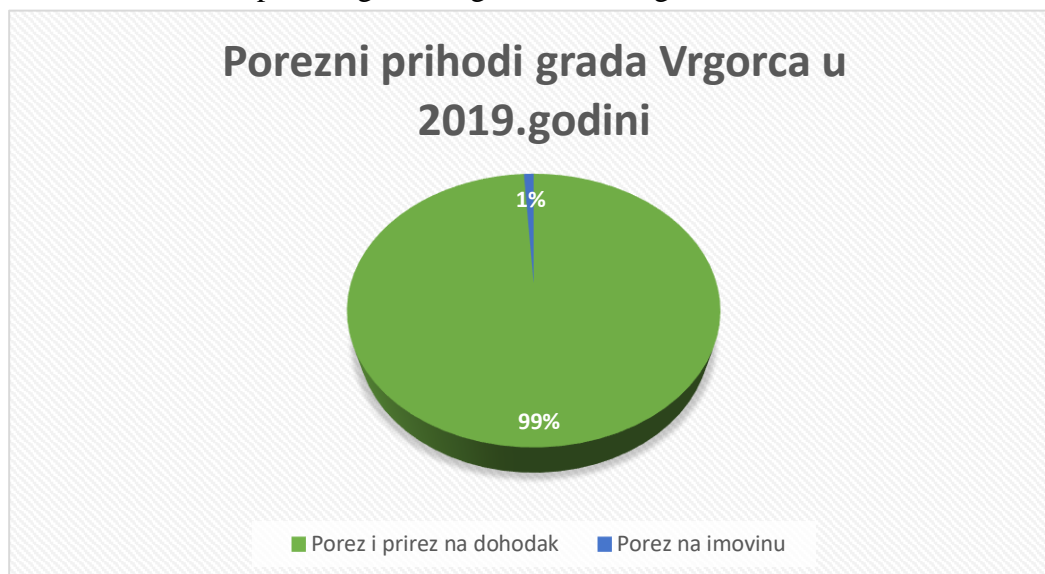
Grafikon 1. Porezni prihodi grada Vrgorca u 2018. godini

Izvor: Izrada autorice temeljem podataka proračuna grada Vrgorca, 2018.

U grafikonu su prikazani porezni prihodi grada Vrgorca u 2018. godini, od čega porez i prirez na dohodak zauzimaju najveći udio od 94% i iznose 4.140.000,00kn. Udio od 4% zauzima porez na imovinu koji iznosi 167.000,00 kn, dok najmanji udio u poreznim prihodima zauzima porez na robu i usluge koji zauzima 2% i iznosi 80.000,00 kn.

Grafikon 2. Porezni prihodi grada Vrgorca u 2019. godini

Izvor: Izrada autorice temeljem podataka proračuna grada Vrgorca, 2019.

U grafikonu su prikazani porezni prihodi grada Vrgorca u 2019. godini od čega porez i prirez na dohodak zauzimaju najveći udio od 99% i iznose 16.000.000,00 kn, dok porez na imovinu zauzima udio od 1% i iznosi 165.000,00 kn.

3.2.3. Neporezni prihodi

Neporezni prihodi su neovisni prihodi lokalnih jedinica čija je namjena unaprijed poznata i njihova potrošnja je jasno određena. Općine i gradovi samostalno određuju visinu neporeznih prihoda te ih isto tako i naplaćuju, samostalno, dok maksimalnu visinu neporeznih prihoda koju općine i gradovi mogu uvesti određuje vlast na državnoj razini. Visinu stope neporeznih prihoda samostalno određuju lokalne jedinice, koje i obavljaju njihovu naplatu. Naplaćuju ih državne upravne službe, lokalne jedinice, javna poduzeća, komore i udruženja obrtnika.

Komunalne naknade i doprinosi kojima lokalne jedinice financiraju izgradnju i održavanje komunalne infrastrukture na lokalnoj razini su najvažniji neporezni prihodi u strukturi proračuna lokalnih jedinica.

“Komunalna naknada je prihod proračuna jedinice lokalne samouprave koji se koristi za financiranje održavanja i građenja komunalne infrastrukture, a može se na temelju odluke predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave koristiti i za financiranje građenja i održavanja objekata predškolskog, školskog, zdravstvenog i socijalnog sadržaja, javnih građevina sportske i kulturne namjene te poboljšanja energetske učinkovitosti zgrada u vlasništvu jedinice lokalne samouprave, ako se time ne dovodi u pitanje mogućnost održavanja i građenja komunalne infrastrukture. Komunalna naknada je novčano javno davanje koje se plaća za održavanje komunalne infrastrukture.”⁵⁴

“Komunalni doprinos je novčano javno davanje koje se plaća za korištenje komunalne infrastrukture na području cijele jedinice lokalne samouprave i položajne pogodnosti građevinskog zemljišta u naselju prilikom građenja ili ozakonjenja građevine. To je prihod

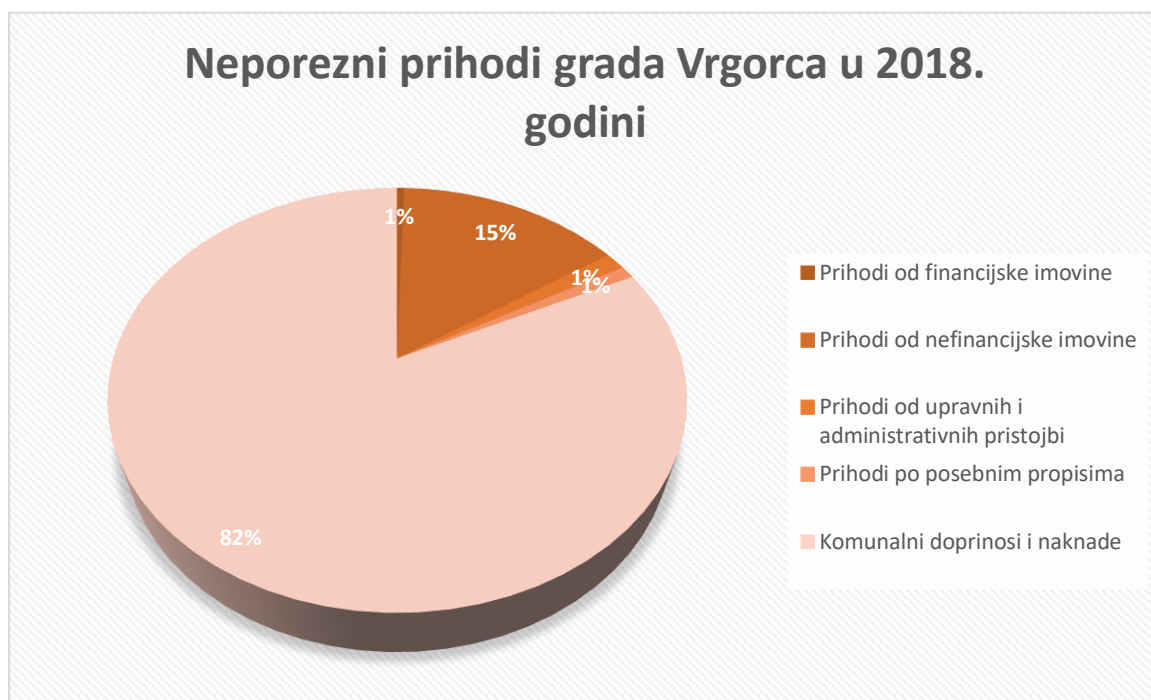
---

⁵⁴ Zakon o komunalnom gospodarstvu, NN 68/18, 110/18, 32/20, članak 91., dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/319/Zakon-o-komunalnom-gospodarstvu> [11.06.2020.]

proračuna jedinice lokalne samouprave koji se koristi samo za financiranje građenja i održavanja komunalne infrastrukture.”⁵⁵

Postoje naknade i pristojbe iz komunalnog gospodarstva, za korištenje pomorskog dobra, za mineralne sirovine, za prostore elektrana, javne površine, lovozakupnine, boravišne pristojbe, od prodaje državnih biljega, za šumski doprinos, prihode od koncesija itd.

Grafikon 3. Neporezni prihodi grada Vrgorca u 2018. godini

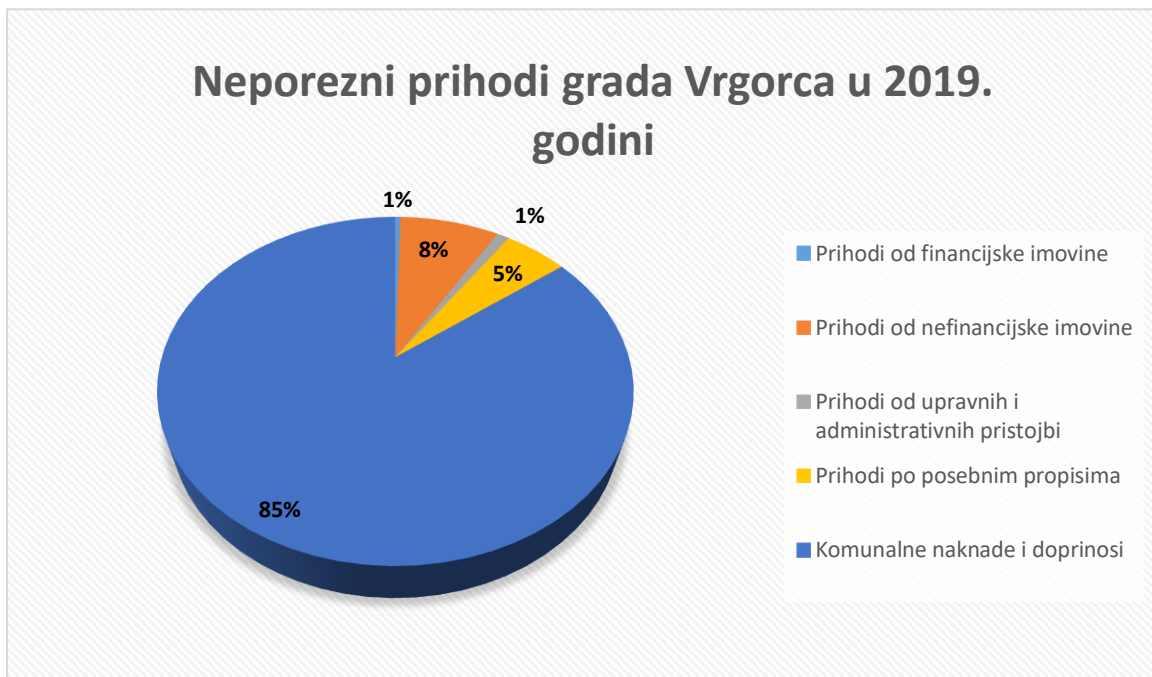
Izvor: Izrada autorice temeljem podataka proračuna grada Vrgorca, 2018.

U grafikonu su prikazani neporezni prihodi grada Vrgorca u 2018, godini. Iz grafikona je vidljivo da komunalni doprinosi i naknade zauzimaju najveći udio od 82% i iznose 3.560.000,00 kn. Udio od 15% zauzimaju prihodi od nefinancijske imovine koji iznose 650.100,00 kn. Prihodi od financijske imovine zauzimaju udio od 1% i iznose 21.000,00 kn. Prihodi od upravne i administrativne pristojbne zauzimaju udio od 1% i iznose 60.000,00 kn, dok prihodi po posebnim propisima također zauzimaju udio od 1% i iznose 42.900,00 kn.

⁵⁵ Zakon o komunalnom gospodarstvu, NN 68/18, 110/18, 32/20, članak 76. dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/319/Zakon-o-komunalnom-gospodarstvu> [11.06.2020.]

Grafikon 4. Neporezni prihodi grada Vrgorca u 2019. godini

Izvor: Izrada autorice temeljem podataka proračuna grada Vrgorca, 2019.

U grafikonu su prikazani neporezni prihodi grada Vrgorca u 2019, godini. Iz grafikona je vidljivo da komunalni doprinosi i naknade zauzimaju najveći udio od 85% i iznose 4.300.000,00 kn. Udio od 8% zauzimaju prihodi od nefinancijske imovine koji iznose 410.500,00 kn. Prihodi od financijske imovine zauzimaju udio od 1% i iznose 22.000,00 kn. Prihodi od upravne i administrativne pristojbe također zauzimaju udio od 1% i iznose 50.000,00 kn, dok prihodi po posebnim propisima zauzimaju udio od 5% i iznose 258.500,00 kn.

Tablica 1: Održavanje komunalne infrastrukture grada Vrgorca u 2018. godini i u 2019. godini

2018. godina		2019. godina	
Održavanje čistoće javnih prostora	310.000	Održavanje čistoće javnih prostora	360.000
Održavanje zelenih površina	160.000	Održavanje zelenih površina	310.000
Tekuće održavanje nerazvrstanih cesta	460.000	Tekuće održavanje nerazvrstanih cesta	340.000
Održavanje oborinske odvodnje	50.000	Održavanje oborinske odvodnje	50.000
Održavanje javne rasvjete	740.000	Održavanje javne rasvjete	820.000
Održavanje groblja	150.000	Održavanje groblja	100.000
Financiranje hitnih intervencija	20.000	Financiranje hitnih intervencija	35.000
Saniranje deponija "Ajdanovac"	110.000	Saniranje deponija "Ajdanovac"	200.000
Održavanje izvorišta Stinjevac i Butina	15.000	Održavanje izvorišta Stinjevac i Butina	25.000
Prigodno ukrašavanje naselja	10.000	Prigodno ukrašavanje naselja	50.000
Sufinanciranje nabave komunalne opreme	700.000	Sufinanciranje nabave komunalne opreme	1.025.000
Tekuće održavanje vodoopskrbe	50.000	Saniranje divljih odlagališta	30.000
Nasipanje poljskih puteva	200.000	Nasipanje poljskih puteva	140.000
Tekuće održavanje kolodvora	90.000	Tekuće održavanje kolodvora	90.000
UKUPNO:	3.065.000	UKUPNO:	3.575.000

Izvor: Izračun autorice temeljem podataka proračuna grada Vrgorca za 2018. i 2019.

Tablica nam prikazuje održavanje komunalne infrastrukture grada Vrgorca u 2018. i u 2019. godini, a sredstva za održavanje komunalne infrastrukture osiguravaju se iz sredstava komunalne naknade, od kapitalne pomoći iz državnog proračuna, tekuće pomoći iz županijskog proračuna i drugih prihoda. Tako možemo vidjeti povećanje planiranih sredstava u 2019. godini za održavanje čistoće javnih prostora, održavanje javne rasvjete itd. Smanjenje planiranih sredstava u 2019. godini možemo vidjeti u tekućem održavanju nerazvrstanih cesta, nasipanju poljskih puteva, održavanju groblja. Vidljivo je povećanje ukupnih planiranih sredstava, koji su u 2018. godini iznosili 3.065.000,00kn, a u 2019. godini 3.575.000,00kn.

Tablica 2: Izgradnja komunalne infrastrukture grada Vrgorca u 2018. godini i u 2019. godini

2018. godina		2019. godina	
Izgradnja i rekonstrukcija gradskih ulica	2.390.000	Rekonstrukcija vodoopskrbe	350.000
Sufinanciranje rekonstrukcije vodoopskrbe	350.000	Izgradnja sustava za odvodnju oborinskih i fekalnih voda u gradskom središtu	200.000
Sufinanciranje sustava za odvodnju	400.000	Uređenje i opremanje G.O. Ravča	500.000
Uređenje i opremanje G.O. Ravča	550.000	Rješavanje imovinsko pravnih odnosa gradske imovine	130.000
Izgradnja javne rasvjete	50.000	Sanacija i zatvaranje odlagališta "Ajdanovac"	180.000
Rješavanje imovinsko pravnih odnosa gradske imovine	30.000	Izgradnja igrališta	190.000
Sanacija i zatvaranje odlagališta "Ajdanovac"	240.000	Izgradnja reciklažnog dvorišta	85.000
Izgradnja prijamnih kapela po mjesnim odborima	140.000	Rekonstrukcija sportske dvorane	9.150.000
Izgradnja igrališta	610.000	Rekonstrukcija područnog odjela dječjeg vrtića u Dusini	415.000
Rekonstrukcija zgrade dječjeg vrtića "Pčelica"	2.460.000	Uređenje doma Mate Svjetski u Stiljima	50.000
Rekonstrukcija sportske dvorane	5.500.000	Projekt sportsko-rekreacijske staze "Put Pakline"	50.000
Izgradnja i opremanje Poduzetničkog centra	1.260.000	Izgradnja Agrocentra	185.000
Uređenje autobusnog kolodvora	100.000	Sufinanciranje dugova Komunalnom d.o.o. za vodoopskrbu	200.000
Rekonstrukcija i uređenje Gradskog parka	220.000	Adaptacija zgrade bivšeg fonda	50.000

Rekonstrukcija područnog odjela dječjeg vrtića u Dusini	600.000	Rekonstrukcija ulice Pod Glavicom	450.000
Rekonstrukcija višenamjenske dvorane	60.000	Izgradnja ulaza u gradsko naselje "Pčelinjak"	2.840.000
Rekonstrukcija Zadružnog doma na Stiljima	250.000	Uređenje ulice Hrvatskih Velikana	700.000
Plan gospodarenja otpadom	40.000	Izgradnja Ulice kralja Tomislava	100.000
Uređenje poslovne zone Jurilji	180.000	Projekt poticanja stanogradnje	400.000
Projekt sportsko-rekreacijske staze "Put Pakline"	145.000	Izgradnja ulice Borislava Vujčića	50.000
Izgradnja poljoprivrednog poduzetničkog inkubatora	200.000	Izgradnja montažne dvorane za boćanje BK "Umčani"	40.000
Sufinanciranje dugova Komunalnom d.o.o. za vodoopskrbu	750.000	Izgradnja nogostupa u Umčanima	28.000
UKUPNO:	16.525.000	UKUPNO:	17.013.000

Izvor: Izračun autorice temeljem podataka proračuna grada Vrgorca za 2018. i 2019.

Tablica nam prikazuje izgradnju komunalne infrastrukture grada Vrgorca za 2018. godinu i 2019. godinu. Izgradnja komunalne infrastrukture financirati će se iz komunalnih doprinosa, od kapitalne pomoći iz županijskog proračuna, od sredstava EU fondova, od općih prihoda i primitaka i drugih prihoda. Neki od planiranih projekata u 2018. godini su izgradnja i opremanje Poduzetničkog centra, izgradnja poljoprivrednog poduzetničkog inkubatora, uređenje poslovne zone Jurilji, rekonstrukcija i uređenje Gradskog parka i brojni drugi.

A u 2019. godini neki od planiranih objekata su izgradnja ulaza u gradsko naselje "Pčelinjak", izgradnja nogostupa u Umčanima, projekt poticanja stanogradnje, izgradnja Agrocentra i brojni drugi projekti. Iz navedene tablice možemo vidjeti da su nam se povećala ukupno planirana sredstva, koja su u 2018. godini iznosila 16.525.000,00 kn, dok su u 2019. godini iznosila 17.013.000,00 kn, te je to povećanje od 488.000.00 kn.

3.2.4. Kapitalni prihodi

“Kapitalni prihodi su prihodi od prodaje nefinancijske imovine, primici od prodaje vrijednosnih papira i primici od prodaje dionica i udjela u glavnici.”⁵⁶

“Financijska imovina obuhvaća udjele i dionice kod povezanih poduzetnika, zajmove povezanim poduzetnicima, sudjelujuće interese, ulaganja u vrijednosne papire, dane kredite i depozite, ostalu financijsku imovinu te novac.”⁵⁷

Financijska se imovina može podijeliti na sljedeći način:⁵⁸

- financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak,
- ulaganja koja se drže do dospelosti,
- zajmovi i potraživanja te,
- financijska imovina raspoloživa za prodaju.

“Prihodi od financijske imovine najčešće se ostvaruju kao prihodi od kamata na oročeni depozit, kamata na depozite po viđenju te zateznih kamata za neredovite uplate gradskih poreza, komunalne naknade i doprinosa, zakupa poslovnih prostora i javnih površina, te obroka za najam stanova i prodaju stanova na kojima je postojalo stanarsko pravo.”⁵⁹

“Pod nefinancijskom dugotrajnom imovinom smatra se neproizvedena i proizvedena dugotrajna imovina. Neproizvedenu dugotrajnu imovinu čine materijalna i nematerijalna imovina. Materijalna imovina su prirodna bogatstva u vlasništvu lokalne jedinice (zemljište, poljoprivredno zemljište), a nematerijalnu imovinu čine patenti, licence, koncesije i slično. Proizvedena dugotrajna imovina podrazumijeva građevinske objekte, postrojenja i opremu, prijevozna sredstva i slično.”⁶⁰

---

⁵⁶ Zakon o proračunu, NN 87/08, 136/12, 15/15, čl. 89., dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/283/Zakon-o-prora%C4%8Dunu> [14.06.2020.]

⁵⁷ Knjižica za računovođe, plaće i računovodstveni standardi, dostupno na: https://www.racunovodja.hr/33/financijska-imovina-hsfi-9-i-mrs-32-msfi-9-uniqueidmRRWSbk196E4DjKFq6pChBZsCk8bXzAROGKsG8mB4x1IvXOAcEYtcw/?uri_view_type=5 [14.06.2020.]

⁵⁸ Hrvatski standardi financijskog izvještavanja, HSFI 9, čl.9.4., dostupno na: http://www.osfi.hr/Uploads/1/2/136/137/Hrvatski_standardi_financijskog_izvjestavanja.pdf [14.06.2020.]

⁵⁹ Mahaček, D., Bestvina-Bukvić, I., Kantor, N. (2004.) Ostvareni prihodi i primitci jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave s revizijskim osvrtom na prihode od imovine, str. 221-225

⁶⁰ Mahaček, D., Bestvina-Bukvić, I., Kantor, N. (2004.) Ostvareni prihodi i primitci jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave s revizijskim osvrtom na prihode od imovine, str. 221-225

“Prihodi od nefinancijske imovine mogu se ostvariti od davanja u zakup nekretnina, iznajmljivanja druge imovine, naknada za koncesije, spomeničke rente, te drugih prihoda od nefinancijske imovine (lovozakupnine i sl.) kojih lokalne jedinice ostvaruju pripadajući dio na temelju zakonskih odredbi.”⁶¹

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine mogu biti ostvareni:⁶²

- od prodaje neproizvedene imovine
- od prodaje proizvedene dugotrajne imovine

Prihodi od prodaje neproizvedene imovine najčešće mogu biti ostvareni od prodaje građevinskog zemljišta, poljoprivrednog zemljišta, rudnih, vodnih bogatstava. Dok prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine mogu biti ostvareni od prodaje stanova na kojima je postojalo stanarsko pravo, prodaje poslovnih objekata, prijevoznih sredstava, knjiga i umjetničkih djela, plemenitih metala i slično.

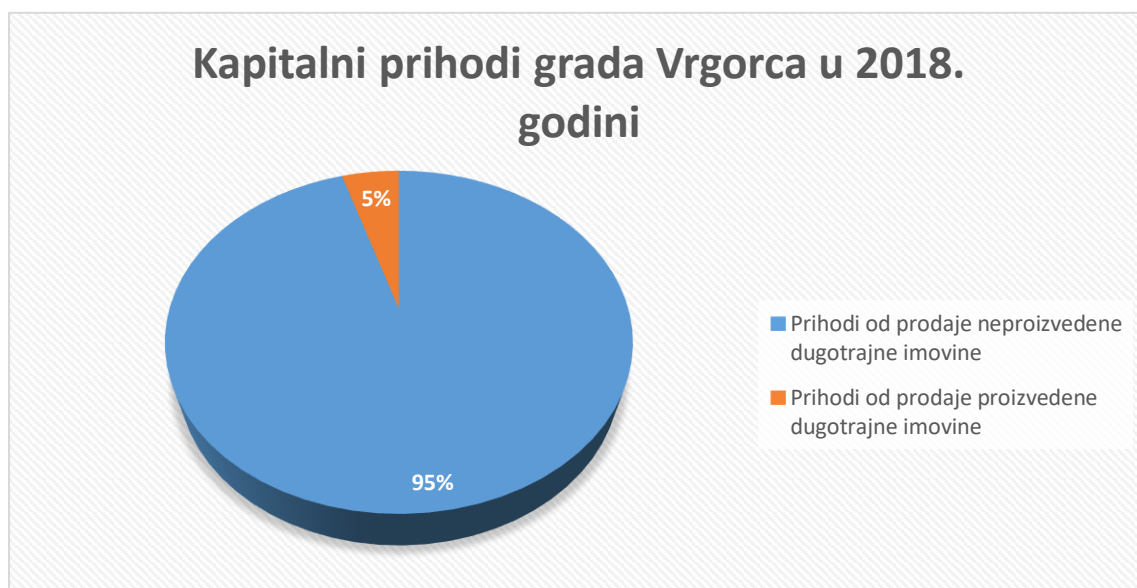
Prodajom imovine i privatizacijom komunalnih (lokalnih) poduzeća lokalne jedinice ostvaruju kapitalne prihode. Ovi prihodi se dijele na: prihode od prodaje financijske imovine i na prihode od prodaje nefinancijske imovine.

---

⁶¹ Mahaček, D., Bestvina-Bukvić, I., Kantor, N. (2004.) Ostvareni prihodi i primitci jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave s revizijskim osvrtom na prihode od imovine, str. 221-225

⁶² Mahaček, D., Bestvina-Bukvić, I., Kantor, N. (2004.) Ostvareni prihodi i primitci jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave s revizijskim osvrtom na prihode od imovine, str. 221-225

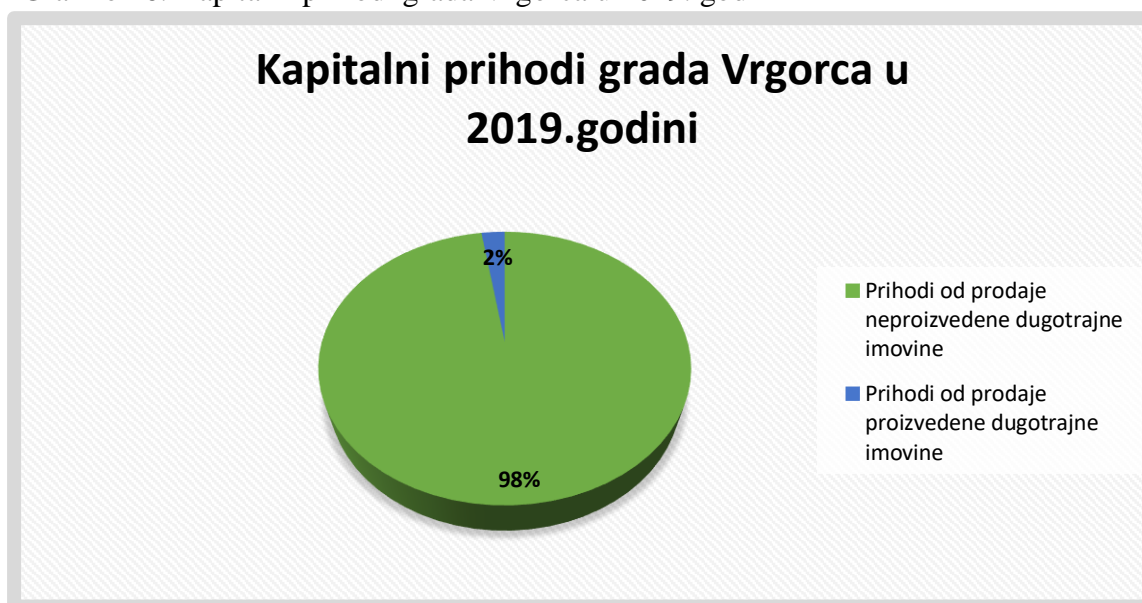
Grafikon 5. Kapitalni prihodi grada Vrgorca u 2018. godini

Izvor: Izrada autorice temeljem podataka proračuna grada Vrgorca, 2018.

U grafikonu su prikazani kapitalni prihodi grada Vrgorca u 2018. godini. Najveći udio zauzimaju prihodi od prodaje neproizvedene dugotrajne imovine koji zauzimaju udio od 95% i iznose 500.000,00 kn. Ostvareni su prodajom materijalne imovine, točnije prirodnih bogatstava. Udio od 5% zauzimaju prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine, odnosno prihodi od prodaje građevinskih objekata koji iznose 25.000,00 kn.

Grafikon 6. Kapitalni prihodi grada Vrgorca u 2019. godini

Izvor: Izrada autorice temeljem podataka proračuna grada Vrgorca, 2019.

U grafikonu su prikazani kapitalni prihodi grada Vrgorca u 2019. godini. Najveći udio zauzimaju prihodi od prodaje neproizvedene dugotrajne imovine koji zauzimaju udio od 98% i iznose 1.000.000,00 kn. Ostvareni su prodajom materijalne imovine, točnije prirodnih bogatstava. Udio od 2% zauzimaju prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine, odnosno prihodi od prodaje građevinskih objekata koji iznose 25.000,00 kn.

3.2.5. Dotacije

“Dotacije predstavljaju određeni iznos sredstava koje središnja država ili međunarodna institucija daje lokalnim jedinicama te koje nije potrebno vratiti ili dati neku protuvrijednost. Odluka o iznosu dotacija se donosi na temelju mjerenja fiskalne nejednakosti koje se izražava putem fiskalnog kapaciteta.”⁶³

Veliki broj država kreira sustave dotacija pa se oni pojavljuju u različitim oblicima, ali u praksi razlikujemo tri osnovne vrste dotacija:⁶⁴

- Nenamjenske,
- Uvjetovane ili namjenske,
- Projektne ili kapitalne dotacije za specifične programe.

“Nenamjenske dotacije su dotacije viših razina vlasti prema nižim razinama vlasti koje ne ograničavaju rashode jedinica lokalne vlasti zato što davatelj dotacije ne određuje namjenu dodijeljenih sredstava. Nenamjenske dotacije se mogu podijeliti na: paušalne i dotacije povezane s ostvarenim opterećenjem. Paušalne dotacije su u svojoj osnovi istinske neuvjetovane pomoći koje lokalne i regionalne jedinice dobivaju bez ikakvih ograničenja.

---

⁶³ Institut za javne financije: Fiskalno izravnanje, prema Oates (1972), dostupno na: <https://www.ijf.hr> [17.06.2020.]

⁶⁴ Bajo, A., Jurlina-Alibegović, D.,(2008): Javne financije lokalnih jedinica vlasti, IJF, Školska knjiga, Zagreb, str. 106

Dotacije povezane s ostvarenim opterećenjima su uvjetovane prihodima koje ostvare lokalne i regionalne jedinice (od vlastitih poreza, naknada, zaduživanja...)”⁶⁵

“Nenamjenske dotacije su paušalni transferi koje viša razina vlasti daje nižoj kako bi popunila „rupe“ u svojem proračunu.”⁶⁶ Dakle, lokalne jedinice ova sredstva mogu dobiti isključivo za tu svrhu i sredstva ne smiju biti utrošena ni na jedan drugi način. Nenamjenskim dotacijama se širi ponuda javnih usluga kako bi se održala zadovoljavajuća razina javne usluge i njena kvaliteta (obrazovanje, zdravstvo, socijalna skrb).

“Projektne ili kapitalne dotacije za specifične programe omogućuju središnjoj vlasti da otvori posebne fondove za financiranje određenih vrsta javne potrošnje. Do tih sredstava lokalne jedinice mogu doći tako da podnesu potrebne dokumente u kojima jasno naznačuju namjeru i svrhu trošenja tih sredstava, gospodarsku opravdanost istih te iznos novca koji potražuju.”⁶⁷

U Hrvatskoj postoji šest vrsta tekućih dotacija (pomoći) županijama, općinama i gradovima:⁶⁸

- pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije,
- tekuća dotacija Ministarstva financija općinama i gradovima na područjima posebne državne skrbi (PPDS) I. i II. skupine,
- tekuća dotacija Ministarstva financija županijama,
- tekuće dotacije ostalih ministarstva i institucija središnje države,
- proračunska zaliha i naknada za štete prouzročene elementarnim nepogodama
- tekuća dotacija kao zamjena za prihode od poreza na dobit.

“Dotacije kao prihod lokalnih jedinica vlasti imaju i negativnu stranu. Istraživanja su pokazala da dotacije utječu na veće povećanje lokalne javne potrošnje nego ekvivalentni porast prihoda lokalne zajednice uzrokovan rastom dohotka stanovništva. Ta pojava se naziva **učinak muholovke** (engl. flypaper effect).

---

⁶⁵ Bajo, A., Jurlina-Alibegović, D.,(2008): Javne financije lokalnih jedinica vlasti, IJF, Školska knjiga, Zagreb, str. 107.

⁶⁶ Šimović, H., Deskar-Škrbić, M., Ekonomika lokalnog javnog sektora (II dio), dostupno na: <https://arhivanalitika.hr/blog/ejs-16-ekonomika-lokalnog-javnog-sektora-ii-dio/> [17.06.2020.]

⁶⁷ Nikolić, N.(1999): Počela javnog financiranja, Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet Split, Split, str. 207

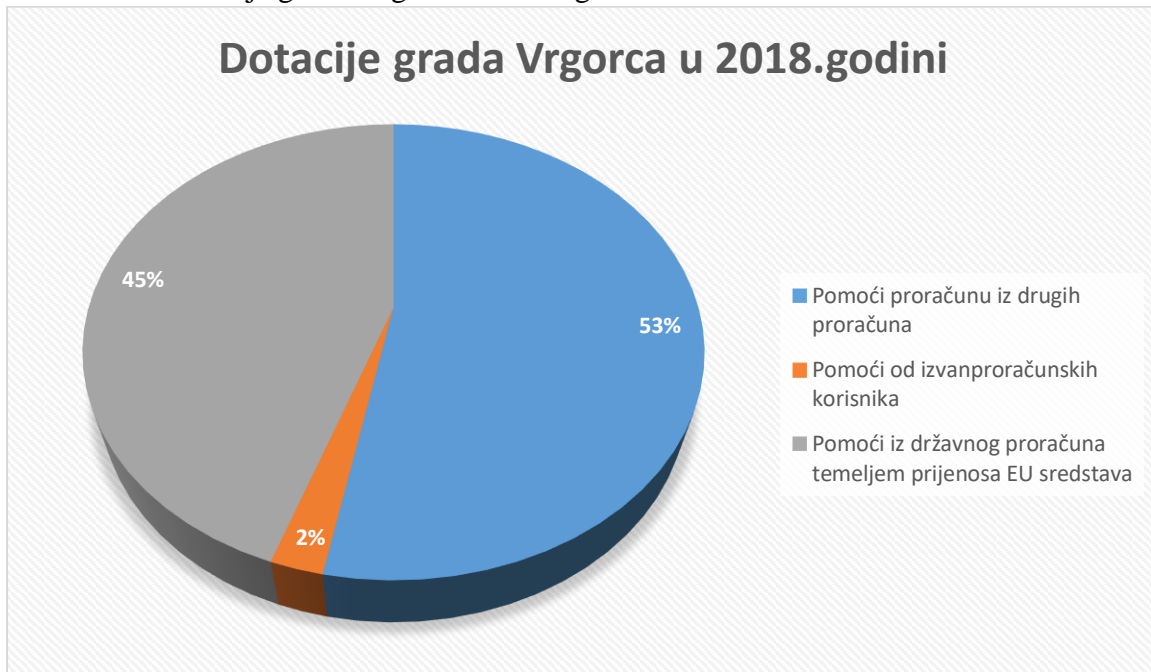
⁶⁸ Bronić, M., (2010.): Procjena tekuće dotacije za vodoravno fiskalno izravnjanje od Ministarstva financija županijama, Financijska teorija i praksa, str. 6.

Budući da su dotacije prihod lokalne zajednice koji je došao od središnje države, slikovito se želi prikazati da se novac zadržava u (državnom) sektoru u kojem je prvotno nastao (*money sticks where it hits, like a fly to flypaper*).”⁶⁹

Tri su različite vrste potpora jedinicama lokalne samouprave:⁷⁰

- uvjetni transferi s ciljem premošćivanja razlike između prihoda te procjenjenih troškova za nužno funkcioniranje lokalne samouprave koji se određuje na temelju min.financijskih standarda koje definiraju ministarstva,
- opće,tj.neuvjetovane potpore usmjerene ka otocima te brdsko-planinskim područjima, namijenjene ujednačavanju fiskalnih sposobnosti,
- različiti oblici potpora poduzetničkim programima i kapitalnim investicijama jedinica lokalne i regionalne samouprave.

Grafikon 7. Dotacije grada Vrgorca u 2018. godini

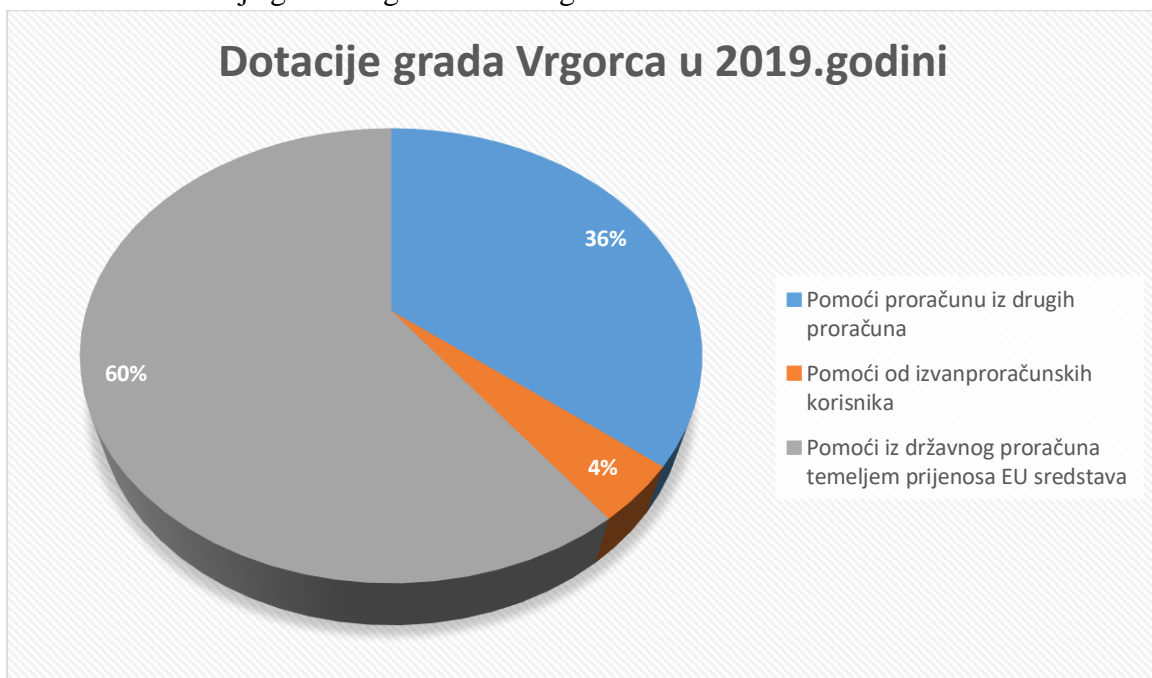
Izvor: Izrada autorice temeljem podataka proračuna grada Vrgorca, 2018.

⁶⁹ Šimović, H., Deskar-Škrbić, M., *Ekonomika lokalnog javnog sektora (II dio)*, dostupno na: <https://arhivanalitika.hr/blog/ejs-16-ekonomika-lokalnog-javnog-sektora-ii-dio/> [17.06.2020.]

⁷⁰ Institut za javnu upravu, 2009, dostupno na: <https://iju.hr/HKJU.asp?g=2009> [17.06.2020.]

U grafikonu su prikazane dotacije grada Vrgorca u 2018. godini. Najveći udio zauzimaju pomoći proračunu iz drugih proračuna koji zauzimaju udio od 53% i iznose 13.740.000,00 kn. Udio od 45% zauzimaju pomoći iz državnog proračuna temeljem prijenosa EU sredstava koji iznose 11.584.000,00 kn. Dok najmanji udio od 2% zauzimaju pomoći od izvanproračunskih korisnika koje iznose 600.000,00 kn.

Grafikon 8. Dotacije grada Vrgorca u 2019.godini

Izvor: Izrada autorice temeljem podataka proračuna grada Vrgorca, 2019.

U grafikonu su prikazane dotacije grada Vrgorca u 2019. godini. Najveći udio u 2019.godini za razliku od 2018. godine zauzimaju pomoći iz državnog proračuna temeljem prijenosa EU sredstava koji iznose 11.955.000,00 kn. Udio od 36% zauzimaju pomoći proračunu iz drugih proračuna 7.094.000,00 kn. Najmanji udio od 4% zauzimaju pomoći od izvanproračunskih korisnika koje iznose 800.000,00 kn.

Tablica 3. Udio prihoda po stanovniku grada Vrgorca u 2018. i u 2019. godini

	2018. godina	2019. godina
Porezni prihodi	0,13%	0,04%
Neporezni prihodi	0,14%	0,12%
Kapitalni prihodi	1,13%	0,56%
Dotacije	0,02%	0,03%

Izvor: Izračun autorice temeljem obrađenih podataka

Sveukupni broj stanovnika grada Vrgorca: 5.911 (prema podacima iz 2015.godine).⁷¹

U tablici su prikazani udjeli pojedinih prihoda po stanovniku grada Vrgorca.

U 2019.godini najveći udio se odnosi na kapitalne prihode, kao i u 2018.godini, što ukazuje da u gradu Vrgorcu najveći udio u strukturi prihoda zauzimaju kapitalni prihodi. Nakon kapitalnih prihoda drugi po redu prihodi koji zauzimaju najveći udio u 2019.godini su neporezni prihodi kao i u 2018.godini, zatim porezni prihodi koji su imali veći udio u 2018.godini nego u 2019.godini, a najmanji udio zauzimaju dotacije u obje godine. Iz navedene tablice možemo zaključiti da je grad Vrgorac imao bolju strukturu u 2018.godini, nego što je imao u 2019.godini.

⁷¹ Državni zavod za statistiku, dostupno na: <https://www.dzs.hr/> [18.06.2020.]

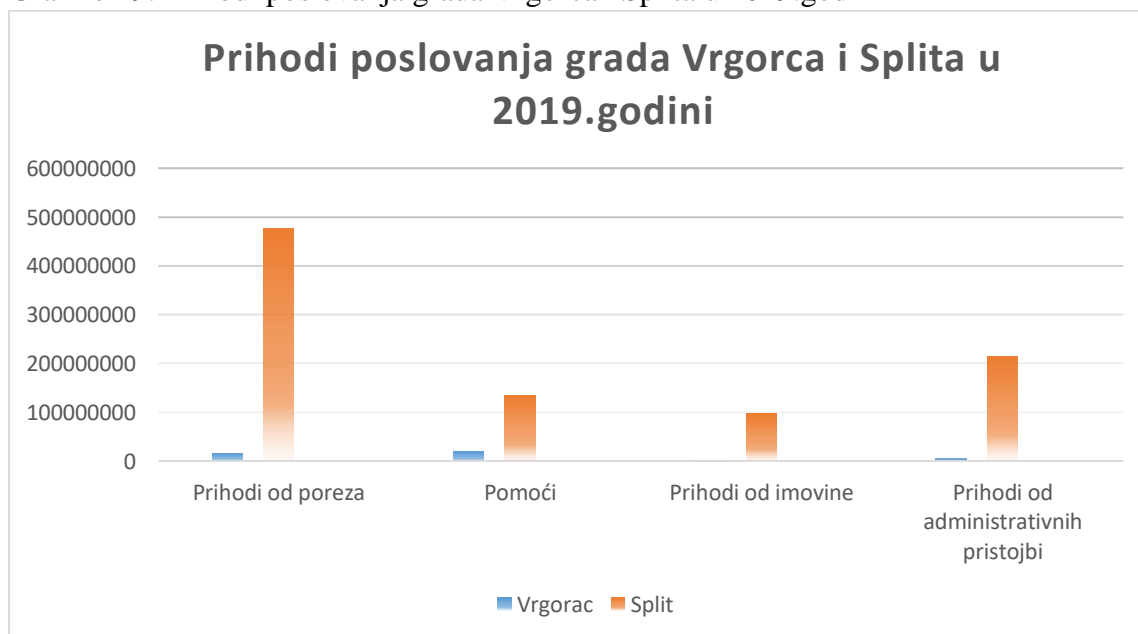
4. KOMPARATIVNA ANALIZA PRORAČUNA GRADOVA VRGORCA I SPLITA

Za potrebe analize proračuna potrebno je poznavati stavke prihoda i primitaka proračuna koji su zapravo osnova realizacije istoga jer osiguravaju sredstva za pokriće troškova. Prihode proračuna gradova čine prihodi od poslovanja i prihodi od prodaje nefinancijske imovine. U nastavku će se analizirati struktura prihoda i primitaka dvaju izabranih gradova u 2019.godini, odnosno gradova Vrgorca i Splita što je ujedno i podloga za daljnje analize i komparacije proračuna koje će se također prikazati u nastavku rada.

4.1. Komparativna analiza strukture prihoda gradova Vrgorac i Split

Prihode od poslovanja čine prihodi od redovitih aktivnosti, npr. od poreza (porez i prerez na dohodak, porez na imovinu, na robe i usluge) i ostali prihodi (od imovine, upravnih pristojbi...). Dok prihode od prodaje nefinancijske imovine čine prihodi od prodaje neproizvedene dugotrajne imovine (prihodi od prodaje materijalne imovine, prirodnih bogatstava) i od proizvedene dugotrajne imovine (prihodi od prodaje građevinskih objekata).

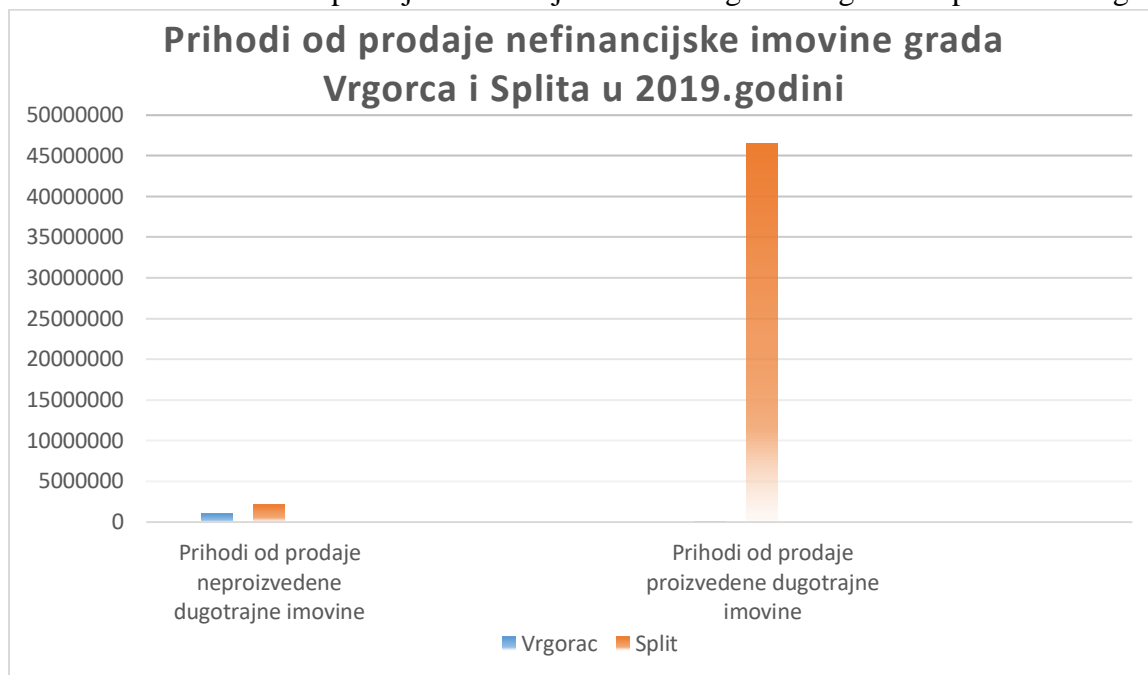
Grafikon 9. Prihodi poslovanja grada Vrgorca i Splita u 2019.godini

Izvor: Izrada autorice temeljem podataka proračuna grada Vrgorca i Splita, 2019.

U grafikonu su prikazani prihodi poslovanja grada Vrgorca i Splita za 2019. godinu. Kod strukture prihoda grada Vrgorca prihodi od poslovanja za 2019.godinu zauzimaju udio od 94,21%, dok za grad Split zauzimaju udio od 86,70%. Odnosno grad Vrgorac u 2019.godini je ostvario ukupan iznos od 41.055.000,00 kn, a grad Split iznos od 956.200.000,00 kn. Od toga najveći udio u gradu Splitu zauzimaju prihodi od poreza, a u gradu Vrgorcu pomoći. Grad Split većinu poreznih prihoda generira od poreza i prireza na dohodak što je i očekivano s obzirom na to da su te dvije kategorije poreza gradski porezi te isti imaju najveći udio u strukturi gospodarske organizacije dionika sustava. Porezni prihod grada Splita skoro je 30 puta veći od poreznog prihoda grada Vrgorca i iznosi 477.500.000,00 kn, dok porezni prihod grada Vrgorca iznosi 16.165.000,00 kn. Takvi rezultat posljedica je veće poduzetničke aktivnosti u Splitu te shodno tome mnogo više upravljaju sredstvima te investiraju. Pomoći, kao kategorija primitaka proračuna, sudjeluju u ukupnim prihodima grada Splita kao treća stavka po visini prihoda ukupnih prihoda poslovanja, dok u gradu Vrgorcu zauzimaju najveći udio u ukupnim prihodima poslovanja. Tako pomoći grada Splita iznose 134.700.000,00 kn, a grada Vrgorca 19.849.000,00 kn. Što se prihoda od imovine tiče, oni u gradu Vrgorcu zauzimaju najmanji udio i iznose 432.500,00 kn, što se odnosi na prihode od financijske imovine i prihode od nefinancijske imovine, a za grad Split prihod od imovine iznosi 96.700.000,00 kn te se odnosi na prihod od iznajmljivanja poslovnih prostora i stanova u vlasništvu Grada, javnih površina, spomeničke rente, eko rente i raznih koncesija i kamata. Kada su u pitanju prihodi od administrativnih upravnih pristojbi te ostalih naknada, kao što su komunalne naknade, komunalni doprinosi oni u gradu Splita zauzimaju drugo mjesto po udjelu u ukupnim prihodima poslovanja i iznose 214.700.000,00 kn, a u gradu Vrgorcu zauzimaju treće mjesto po udjelu u ukupnim prihodima i iznose 4.608.500,00 kn. Ovakva razlika prihoda poslovanja između grada Vrgorca i grada Splita je očekivana, budući da grad Vrgorac ima 5.911 stanovnika, dok grad Split ima 178.192 stanovnika, te također još neki od razloga zbog ovakve razlike u prihodima je i to što je u Splitu više prirodnih bogatstava, više građevinskih objekata, poduzeća. To sve skupa dovodi i do plaćanja većih poreza. Odnosno grad Split ima znatno više primarnih i sekundarnih djelatnosti koje dovode do rasta prihoda.

Grafikon 10. Prihodi od prodaje nefinancijske imovine grada Vrgorca i Splita u 2019.godini

Izvor: Izrada autorice temeljem podataka proračuna grada Vrgorca i Splita, 2019.

U grafikonu su prikazani prihodi od prodaje nefinancijske imovine grada Vrgorca i Splita u 2019.godini. Uočava se da grad Split ima znatno veće prihode od prodaje proizvedene dugotrajne imovine u odnosu na grad Vrgorac, dok razlika prihoda od prodaje neproizvedene dugotrajne imovine je puno manja. Vezano za prihod od prodaje neproizvedene dugotrajne imovine grad Split u 2019.godini ima iznos od 2.090.400,00 kn, dok za grad Vrgorac prihod od prodaje neproizvedene dugotrajne imovine iznosi 1.000.000,00 kn. Prihod od prodaje proizvedene dugotrajne imovine grada Splita u 2019.godini iznosi 46.544.320,00 kn što se odnosi na prodaju gradskog zemljišta, prava građenja, poslovnih prostora i stanova. Dok prihod od prodaje neproizvedene dugotrajne imovine grada Vrgorca iznosi 25.000,00 kn.

4.2. Komparacija proračuna grada Vrgorca i Splita

Nakon provedene detaljne analize strukture prihoda i rashoda grada Vrgorca i Splita u 2019.godini, u nastavku je dana generalna usporedba prihodne strane dvaju proračuna, kao i rashodne strane ta dva proračuna.

Tablica 4. Usporedba prihoda proračuna grada Vrgorca i Splita u 2019.godini

Stavke prihoda	Vrgorac	Split	Odnos
Prihodi od poreza	16.165.000,00 kn	477.500.000,00 kn	3,39%
Pomoći iz inozemstva (darovnice) i od subjekata unutar opće države	19.849.000,00 kn	134.700.000,00 kn	14,74%
Prihodi od imovine	432.500,00 kn	96.700.000,00 kn	0,45%
Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	4.608.500,00 kn	214.700.000,00 kn	2,15%
Prihodi od prodaje neproizvedene dugotrajne imovine	1.000.000,00 kn	2.090.400,00 kn	47,84%
Prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine	25.000,00 kn	46.544.320,00 kn	0,05%
UKUPNO PRIHODI:	42.080.000,00 kn	972.234.720,00 kn	

Izvor: Izračun autorice temeljem obrađenih podataka

Navedena tablica nam prikazuje odnos prihoda grada Vrgorca i prihoda grada Splita u 2019.godini. Iz tablice je vidljivo da Split ostvaruje znatno veće prihode od Vrgorca, odnosno prihodi su veći skoro 50 puta. Najveći udio prihoda grada Vrgorca zauzimaju pomoći iz inozemstva (darovnice) i od subjekata unutar opće države koji iznose 19.849.000,00 kn i zauzimaju udio od 47,17%. Dok najmanji udio u prihodima zauzimaju prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine koji iznose 25.000,00 kn i zauzimaju udio od 0,06%. Kod grada Splita najveći udio se odnosi na prihode od poreza koji iznose 477.500.000,00 kn i zauzimaju udio od 49,11%. A najmanji udio kod grada Splita se odnosi na prihode od prodaje proizvedene dugotrajne imovine kao što je bio i slučaj kod grada Vrgorca, gdje prihod iznosi 2.090.400,00 kn i zauzima udio od 0,22%.

Tablica 5. Usporedba rashoda proračuna grada Vrgorca i Splita u 2019. godini

Stavke rashoda	Vrgorac	Split	Odnos
Rashodi za zaposlene	8.346.000,00 kn	240.100.000,00 kn	3,48%
Materijalni rashodi	8.789.000,00 kn	289.400.000,00 kn	3,04%
Financijski rashodi	396.000,00 kn	3.400.000,00 kn	11,65%
Subvencije	875.000,00 kn	43.900.000,00 kn	2%
Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade	1.385.000,00 kn	47.100.000,00 kn	2,94%
Ostali rashodi	4.261.000,00 kn	78.500.000,00 kn	5,43%
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	9.728.000,00 kn	271.400.000,00 kn	3,58%
Rashodi za dodatna ulaganja na nefinancijskoj imovini	9.000.000,00 kn	29.000.000,00 kn	31,03%
Ukupno rashodi	43.580.000,00 kn	1.002.800.000,00 kn	

Izvor: Izračun autorice temeljem obrađenih podataka

Navedena tablica nam prikazuje odnos rashoda grada Vrgorca i Splita u 2019. godini. Iz tablice je vidljivo da u gradu Vrgorcu najveći udio zauzimaju rashodi za nabavu nefinancijske imovine koji iznose 9.728.000,00 kn sa udjelom od 22,32%. Dok najmanji udio zauzimaju financijski rashodi koji iznose 396.000,00 kn i zauzimaju udio od 0,91%. Što se tiče grada Splita vidljivo je da najveći udio zauzimaju materijalni rashodi u iznosu od 289.400.000,00 kn i s udjelom od 28,86%, dok najmanji udio također otpada na financijske rashode kao i kod grada Vrgorca gdje oni zauzimaju udio od 0,34% u iznosu od 3.400.000,00 kn. Ako usporedimo rashode grada Vrgorca i Splita uočavamo da je najveće odstupanje oko 30% u kategoriji rashoda za dodatna ulaganja na nefinancijskoj imovini, zatim u kategoriji financijskih rashoda oko 10%, a najmanji u subvencijama 2%.

5. ZAKLJUČAK

Proračun je najvažniji instrument javnog financiranja. Osnova financiranja organizacija i poduzeća je planiranje proračuna koji također čini i koristan alat za upravljanje priljevima i odljevima te upravljanje viškovima. Financiranje lokalnih samouprava, odnosno gradova, temelji se na proračunu. Proračunom jedinice lokalne i područne samouprave procjenjuju se prihodi i primici te utvrđuju rashodi i izdaci jedinice lokalne i područne samouprave za jednu godinu. Zakonom o financiranju jedinica lokalne i područne samouprave definirani su izvori stjecanja novčanih sredstava, koji se mogu ostvarivati kroz vlastite izvore, zajedničke prihode te dotacije iz državnog i županijskog proračuna. Također se novčana sredstva mogu ostvarivati i kroz neporezne prihode, u kojima komunalna naknada i komunalni doprinos čini najveći iznos novčanih sredstava kod jedinica lokalne i područne samouprave. Dok se u ostale izvore stjecanja novčanih sredstava mogu svrstati kapitalni prihodi i zaduživanja.

Analizirajući proračun grada Vrgorca vidljivo je da najveći dio u strukturi prihoda u obje godine zauzimaju dotacije, a najveći dio u rashodima čine rashodi za nabavu nefinancijske imovine. Što se dotacija tiče vidljivo je da su u 2018. godini najveći udio u dotacijama zauzimale pomoći iz drugih proračuna, dok su u 2019. godini to bile pomoći iz državnog proračuna temeljem prijenosa EU sredstava. Bez fondova Europske unije teško će se moći realizirati bilo koji značajniji razvojni projekt. Ovo posebno dolazi do izražaja u uvjetima aktualne gospodarske krize koja je rezultirala snažnom fiskalnom kontrakcijom na nacionalnoj i lokalnoj razini te značajno manjom potporom državnog proračuna proračunima lokalne države. Europski fondovi stoga predstavljaju jedinstvenu razvojnu priliku za Republiku Hrvatsku, ali i sve njene županije i gradove. Osim financiranja razvojnih projekata ova će se sredstva moći koristiti za financiranje pripreme projekata, jačanje javne uprave, ali i neposredno jačanje poduzetništva i poduzetničke infrastrukture.

Od velike važnosti je kotinuirano praćenje izdatka i nastojanje da što je više moguće reducirati visoke troškove kroz modernizaciju procesa kako bi se ljudski resursi alocirali u ključna područja i na taj način povećali produktivnost procesa gradske uprave.

LITERATURA

Članci, knjige i zakoni:

1. Bajo, A., Jurlina-Alibegović, D.,(2008): Javne financije lokalnih jedinica vlasti, IJF, Školska knjiga, Zagreb, str. 106
2. Bratić, V. (2008): Odlučivanje o lokalnim proračunima: između sna i jave, Institut za javne financije, Zagreb, str.37
3. Bronić, M., (2010.): Procjena tekuće dotacije za vodoravno fiskalno izravnjanje od Ministarstva financija županijama, Financijska teorija i praksa, str. 7
4. Mahaček, D., Bestvina-Bukvić, I., Kantor, N. (2004.) Ostvareni prihodi i primitci jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave s revizijskim osvrtom na prihode od imovine, str. 221-225
5. Malatestinić, I., Lokalni proračun i uključivanje javnosti u proces njegovog donošenja, Zagreb, Udruga gradova u Republici Hrvatskoj, str 15-18
6. Nikolić, N. (1999.): Počela javnog financiranja, Ekonomski fakultet Split, Split, str. 164. – 171
7. Roller, D., Fiskalni sustav i oporezivanje poduzeća, RriF, Zagreb, 2009., str. 82
8. Šinković, Z. (2019) Financiranje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, u: Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, Split, str 230-241.
9. Ustav Republike Hrvatske, NN 85/2010, čl. 133., dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2010_07_85_2422.html [17.03.2020.]
10. Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, 2017. NN 127/2017, čl. 1., dostupno na https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2017_12_127_2874.html [17.03.2020.]
11. Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, NN 33/01, 60/01,129/05, 109/07,125/08,36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, čl. 3 i čl. 6, dostupno na: [https://www.zakon.hr/z/132/Zakon-o-lokalnoj-i-podru%C4%8Dnoj-\(regionalnoj\)-samoupravi](https://www.zakon.hr/z/132/Zakon-o-lokalnoj-i-podru%C4%8Dnoj-(regionalnoj)-samoupravi) [17.03.2020.]
12. Zakon o proračunu, čl.3. NN 136/12, 15/15, dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/283/Zakon-o-prora%C4%8Dunu> [22.04.2020.]
13. Zakon o lokalnim porezima, NN 115/16, 101/17, čl..2, dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/875/Zakon-o-lokalnim-porezima> [09.06.2020.]

14. Zakon o komunalnom gospodarstvu, NN 68/18, 110/18, 32/20, članak 91., dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/319/Zakon-o-komunalnom-gospodarstvu> [11.06.2020.]
15. Zakon o proračunu, NN 87/08, 136/12, 15/15, čl. 89., dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/283/Zakon-o-prora%C4%8Dunu> [14.06.2020.]
16. Pravilnik o utvrđivanju proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna i proračunskih i izvanproračunskih korisnika proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te o načinu vođenja Registra proračunskih i izvanproračunskih korisnika, NN 128/09, dostupno na: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2009_10_128_3152.html [22.04.2020.]

Internet izvori:

1. Ministarstvo uprave Republike Hrvatske, dostupno na: <https://uprava.gov.hr/koji-su-prihodi-jedinice-lokalne-i-podrucne-regionalne-samouprave/12908> , [22.03.2020.]
2. Bronić, M. 2007. Kako se dijele prihodi od poreza na dohodak?, Newsletter Povremeno glasilo instituta za javne financije, br. 27., dostupno na: <http://www.ijf.hr/newsletter/27.pdf> [22.03.2020.]
3. Ministarstvo financija POREZNA UPRAVA, dostupno na https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/Popisi/Stope.aspx [22.03.2020.]
4. Oporezivanje prometa nekretnina, dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/HR_publicacije/Prirucnici_brosure/Nekretnine_159.pdf [24.03.2020.]
5. Bajo, A., Fiskalna decentralizacija, dostupno na: <http://www.ijf.hr/rosen/rosenic/decentralizacija.pdf> [12.04.2020.]
6. Turistička Zajednica Grada Vrgorca, dostupno na: <http://www.tzvrgorac.hr/vrgorac.html> [09.04.2020.]
7. Vrgorac- službena stranica Grada Vrgorca, dostupno na: <https://www.vrgorac.hr/> [09.04.2020.]
8. Proračun jedinica lokalne samouprave, dostupno na: <https://www.proracun.hr/Home/Proracuni?id=1a79f68f-49b1-48f8-94de-3fc09d13f211&godina=2018> [22.04.2020.]
9. Knjižica za računovođe, plaće i računovodstveni standardi, dostupno na: <https://www.racunovodja.hr/33/financijska-imovina-hsfi-9-i-mrs-32-msfi-9->

[uniqueidmRRWSbk196E4DjKFq6pChBZsCk8bXzAROGKsG8mB4x1IvXOAcEYtcw/?uri_view_type=5](https://www.osfi.hr/uniqueidmRRWSbk196E4DjKFq6pChBZsCk8bXzAROGKsG8mB4x1IvXOAcEYtcw/?uri_view_type=5) [14.06.2020.]

10. Hrvatski standardi financijskog izvještavanja, HSFI 9, čl.9.4., dostupno na: http://www.osfi.hr/Uploads/1/2/136/137/Hrvatski_standardi_financijskog_izvjestavanja.pdf [14.06.2020.]
11. Institut za javne financije, dostupno na: <https://www.ijf.hr> [17.06.2020.]
12. Šimović, H., Deskar-Škrbić, M., Ekonomika lokalnog javnog sektora (II dio), dostupno na: <https://arhivanalitika.hr/blog/ejs-16-ekonomika-lokalnog-javnog-sektora-ii-dio/> [17.06.2020.]
13. Državni zavod za statistiku, dostupno na: <https://www.dzs.hr/> [18.06.2020.]

Popis slika, tablica i grafikona

Slika 1. Proračun grada Vrgorca za 2018. Godinu	20
Slika 2. Proračun grada Vrgorca za 2019. godinu	21
Tablica 1: Održavanje komunalne infrastrukture grada Vrgorca u 2018. godini i u 2019.godini	29
Tablica 2: Izgradnja komunalne infrastrukture grada Vrgorca u 2018. godini i u 2019. godini	30
Tablica 3. Udio prihoda po stanovniku grada Vrgorca u 2018. i u 2019. godini.....	39
Tablica 4. Usporedba prihoda proračuna grada Vrgorca i Splita u 2019.godini	43
Tablica 5. Usporedba rashoda proračuna grada Vrgorca i Splita u 2019.godini	44
Grafikon 1. Porezni prihodi grada Vrgorca u 2018. godini	25
Grafikon 2. Porezni prihodi grada Vrgorca u 2019. godini	25
Grafikon 3. Neporezni prihodi grada Vrgorca u 2018. godini.....	27
Grafikon 4. Neporezni prihodi grada Vrgorca u 2019. godini.....	28

Grafikon 5. Kapitalni prihodi grada Vrgorca u 2018.godini	34
Grafikon 6. Kapitalni prihodi grada Vrgorca u 2019. godini	34
Grafikon 7. Dotacije grada Vrgorca u 2018. godini.....	37
Grafikon 8. Dotacije grada Vrgorca u 2019.godini.....	38
Grafikon 9. Prihodi poslovanja grada Vrgorca i Splita u 2019.godini.....	40
Grafikon 10. Prihodi od prodaje nefinancijske imovine grada Vrgorca i Splita u 2019.godini	42